

Η

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

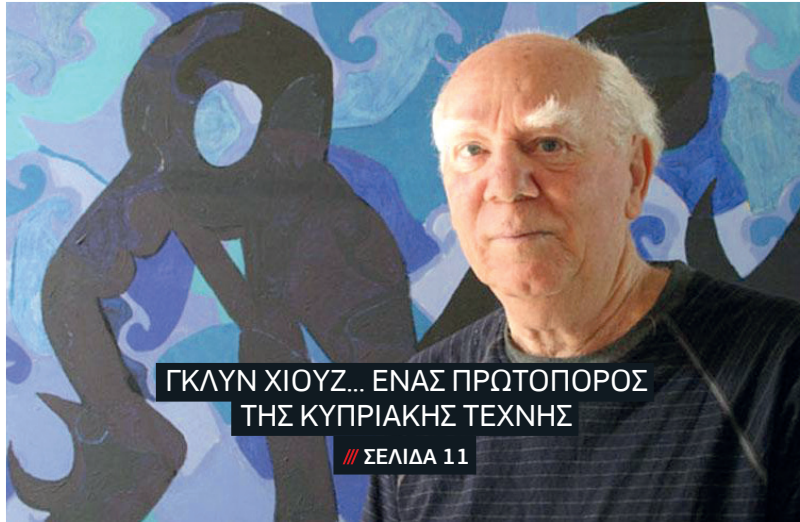
22.05.2016

www.simerini.com.cy

ANNA ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ
«ΠΗΓΑΙΝΩ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΓΙΑ ΝΑ
ΠΑΙΞΩ, ΜΕΤΑ Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΜΟΥ...»

// ΣΕΛΙΔΑ 13

ΓΚΛΥΝ ΧΙΟΥΖ... ΕΝΑΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

// ΣΕΛΙΔΑ 11

THE
REPLACEMENTS

PLEASED
TO
MEET
ME

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΖΗΤΟΥΝ ΤΗΝ ΨΗΦΟ ΣΑΣ

// ΣΕΛΙΔΑ 6

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι 🐉 Νίκος Καρούζος

ΜΗΝΑΣ ΤΙΓΚΙΛΗΣ

ΜΟΝΟΔΡΑΜΑ

Οι δυσκολίες και η
γοντεία της περιρρέουσας
ατμόσφαιρας

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Από το προεκλογικό προσωπείο στο μετεκλογικό πρόσωπο

Ιδεοσκόπιο, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

/// ΣΕΛΙΔΑ 15

Ηθική και Πολιτική

Η ηθική δεν είναι απλώς μια σφαίρα της φιλοσοφικής θεωρίας, ούτε και ένας τρόπος αποτίμησης της ζωής - των πράξεων και φιλοδοξιών μας, που συνυπάρχει με τους υπόλοιπους τομείς των ασχολιών μας, διαθέσιμος για επίσκεψη, όταν αυτό βολεύει

Ένα Κολάζ σε Δύο Μέρη

Όσο είχαμε έναν δίσκο του Tom Waits στο πικάπ, ένα βιβλίο της Patricia Highsmith στο τραπέζι της κουζίνας, χαρτί στον κύλινδρο της γραφομηχανής, τα ποιήματα του Καρούζου στο μυαλό δεν πτοούσε το κύρος μας τίποτα/κανείς/ποτέ

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Ανοιξιάτικη Συναυλία στη Λευκωσία

Ο Δήμος Λευκωσίας και οι «Φίλοι της Αρμονίας» παρουσιάζουν την Ανοιξιάτικη Συναυλία της Ορχήστρας Συναυλιών Δήμου Λευκωσίας και του Χορωδιακού Συνόλου «Αρμονία». Η Συναυλία θα γίνει την Τρίτη, 24 Μαΐου, στις 8:30 μ.μ., στο Θέατρο «Παλλάς» στη Λευκωσία. Είσοδος ελεύθερη.

2

Η ορχήστρα είναι η πόλη!

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου σε συνεργασία με τον Δήμο Στροβόλου διοργανώνει υπαίθρια συναυλία κάτω από τα άστρα σε μια πανδαισία μουσικών ειδών για κάθε γούστο και ηλικία. Σάββατο, 28 Μαΐου, στις 7:00 μ.μ., στο Πάρκο Ακρόπολης. Είσοδος ελεύθερη. Πληροφορίες: 22463144, www.cyso.org.cy.

3

Χορωδία Δωματίου «Πολυφωνία»

Η Χορωδία Δωματίου «Πολυφωνία» παρουσιάζει μια βραδιά με ποτ-πουρί από καταπληκτικά μιούζικαλ, όπως «Les Misérables» και «Mamma Mia». Η συναυλία, την οποία διευθύνει ο Δημήτρης Μπουζάνης, θα γίνει την Τρίτη, 24 Μαΐου, στις 8:30 μ.μ., στο Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός. Είσοδος: 10/5 ευρώ.

4

«Ο Βυσσινόκηπος»

«Ο Βυσσινόκηπος» του Άντον Τσέκωφ από το Θέατρο Τέχνης της Μόσχας έρχεται στην Κύπρο, στο πλαίσιο των προβολών Ρωσικού Θεάτρου. Πέμπτη, 26 Μαΐου, στις 7:00 μ.μ., στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό. Πληροφορίες: 7777745.

Εικαστικά // THE GREEK SALE OF CYPRIA

Ελληνική και Κυπριακή Τέχνη του 19ου και 20ού αιώνα

οργανώνεται στις 24 Μαΐου το νέο Greek Sale of Cyprgia, που περιλαμβάνει σημαντικά έργα Ελλήνων και Κυπρίων καλλιτεχνών. Η συλλογή περιλαμβάνει επίσης κοσμήματα και σπάνιες εκδόσεις. Η συλλογή θα δημοπρατηθεί το βράδυ της Τρίτης, 24 Μαΐου, στη Συγρία, στη Λευκωσία. Ένα βιβλίο μοναδικής σπανιότητας του Alexander Palma di Cesnola με τον τίτλο Συλλογή Κυπριακών Αρχαιοτήτων (1881), υπογεγραμμένο από τον ίδιο, είναι ένα από τα ακριβότερα αποκτήματα της συλλογής. Το βιβλίο περιέχει ιδιόχειρη μετάφραση στην ιταλική γλώσσα σε 34 από τις 38 σελίδες του τυπωμένου αγγλικού κειμένου, η οποία αποδίδεται στον ίδιο τον Palma di Cesnola. Η συλλογή θα παρουσιαστεί στη Συγρία από τις 18 μέχρι τις 23 Μαΐου. Το έργο Δύο Φιγούρες, το οποίο θεωρείται ως ένα από τα καλύτερα του Γεώργιου Μπουζιάνη (1885-1959), σημαντικότετου Έλληνα εξπρεσιονιστή του 20ού αιώνα, ηγείται του Greek Sale της Cyprgia.

Η συλλογή περιλαμβάνει πλειάδα έργων, από τα οποία ξεχωρίζει ένας σπανιότατος εξπρεσιονιστικός πίνακας του Γαίτη (1923-1984), Χωρίς Τίτλο, από την περίοδο που ο καλλιτέχνης ασχολήθηκε με τον αφηρημένο εξπρεσιονισμό και τη χειρονομιακή τέχνη. Απόκτημα της συλλογής είναι επίσης και Το Μαριάκι, ένα από τα πρώιμα πορτραίτα του Πολύκλειτου Ρέγκου (1903-1984), που θεωρείται από τους σημαντικότερους Έλληνες τοπιογράφους και πορτρετίστες. Από τη συλλογή ξεχωρίζει επίσης ένα σκίτσο με νερομπογιά και μολύβι του Νικόλαου Λύτρα (1883-1927) με τον τίτλο Το Ζεύγος. Ο Λύτρας υπήρξε από τους επαναστάτες της ελληνικής ζωγραφικής. Στο έργο του συμβιώνουν επιρροές από τον εξπρεσιονισμό και τον πρώιμο ευρωπαϊκό μοντερνισμό και θεωρείται αντιπροσωπευτικό της χρονικής στιγμής κατά την οποία η ελληνική ζωγραφική κάνει την υπέρβαση ξεφεύγοντας από τον ακαδημαϊσμό της Σχολής του Μονάχου και αναζητώντας νέους τρόπους εικαστικής έκφρασης.

Alexander Palma di CESNOLA

Ένα εξαιρετικά σπάνιο βιβλίο του Alexander Palma di Cesnola (1839-1914), με τον τίτλο Συλλογή Κυπριακών Αρχαιοτήτων (πλήρης τίτλος Lawrence Cesnola's Collection, Cyprus

Antiquities, excavated by Major Alexander Palma di Cesnola, 1876-1879), το οποίο εκδόθηκε το 1881, αποτελεί ένα από τα ακριβότερα αποκτήματα του Greek Sale της Cyprgia. Το βιβλίο είναι υπογεγραμμένο από τον ίδιο τον Palma di Cesnola. Περιλαμβάνει 38 σελίδες (letterpress leaves), στις περισσότερες από τις οποίες υπάρχει τυπωμένο αγγλικό κείμενο. Οι 34 από τις 38 σελίδες περιέχουν χειρόγραφη μετάφραση στα Ιταλικά που αποδίδεται στον ίδιο Palma di Cesnola, στοιχείο που προσδίδει στο βιβλίο μοναδική σπανιότητα.

Επίσης, το βιβλίο περιέχει 63 φωτογραφίες αλβουμινοτυπικής τεχνικής, 62 φωτογραφίες αντικειμένων της συλλογής και μια φωτογραφία χάρτη

της Κύπρου. Ο Palma di Cesnola, έπειτα από μια στρατιωτική καριέρα στην Ευρώπη και στον Αμερικανικό Εμφύλιο Πόλεμο, διορίστηκε το 1865 Αμερικανός πρόξενος στην Κύπρο. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του συγκέντρωσε μια απaráμιλλη συλλογή από περίπου 6.000 Κυπριακές αρχαιοτήτες μέσω ανασκαφών και από αγορές. Πούλησε τη συλλογή του στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, του οποίου έγινε ο πρώτος διευθυντής το 1879. Παρέμεινε στη θέση αυτή μέχρι τον θάνατό του το 1904.

Γενικές Πληροφορίες

Marinos Vrachimis info@cyprgia-auctions.com <mailto:info@cyprgia-auctions.com>

Ιδιοκτήτρια: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Γιάννης Ζελιαναίος Λογίγνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, μηχανικό ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Τσαρλς Μπουκόβσκι, Ένα τετράδιο με λεκέδες από κρασί

Οι νεκροί βρίσκονται παντού ολόγυρά μας, το δύσκολο είναι να βρεις κανέναν ζωντανό

/// ΣΕΛΙΔΑ 16

Αλλαγή φρουράς

Κάλπες, υποψήφιοι, ψηφοφόροι, ψήφοι, βαποράκια της εξουσίας, το κοκτέιλ των υποσχέσεων και ολίγη αλατισμένη σάλτσα πολιτισμού

«Χομχάχ»

Το «Συνεμά-Ξάνθης 3» και οι εκδόσεις «Αντηρίδα» σάς προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου του Βάκν Λοϊζίδη, που θα πραγματοποιηθεί στο Καϊμακλί την Παρασκευή 27 Μαΐου 2016, στις 20:00

Βιβλιοπαρουσίαση // Λευκωσία

Βάκνς Λοϊζίδης «Χομχάχ»

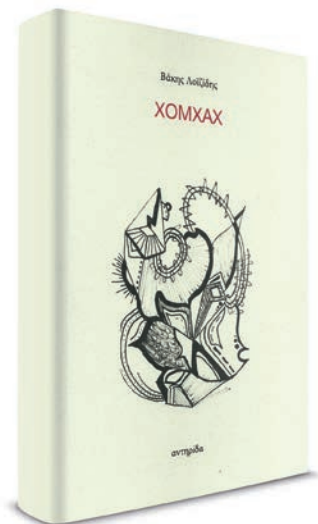
Το «Συνεμά-Ξάνθης 3» και οι εκδόσεις «Αντηρίδα» σάς προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου του Βάκν Λοϊζίδη «ΧΟΜΧΑΧ», που θα πραγματοποιηθεί στον χώρο του «Σινεμά-Ξάνθης 3» στο Καϊμακλί την Παρασκευή, 27 Μαΐου 2016, στις 20:00. Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι ποιητές Ευφροσύνη Μαντά-Λαζάρου και Κώστας Ρεούσης. Θα απαγγείλει ο συγγραφέας. Θα ακολουθήσει συζήτηση.

Το «Χομχάχ» αποτελείται από 37 ελάχιστα σημειώματα, στο ύφος και την τεχνική του αφορισμού, που αφορούν στην Τέχνη και πως αυτή εκδηλώνεται και εκτίθεται τα τελευταία χρόνια στο νησί.

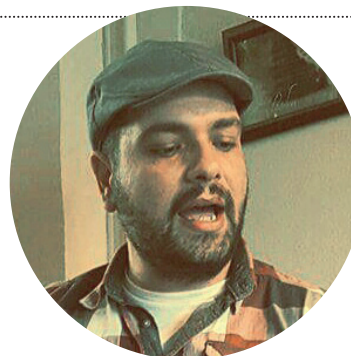
Ο συγγραφέας τους, ποιητής Βάκνς Λοϊζίδης, ένας από τους κύριους

εκπροσώπους της ελληνοκυπριακής ποίησης του '90, γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1965. Σπούδασε Οικονομικά στην Αθήνα και έκανε μεταπτυχιακά στην Αγγλία. Εργάζεται στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού. Έχει εκδώσει οκτώ ποιητικές συλλογές, έχει επιμεληθεί μία ανθολογία με τους ποιητές/ποιήτριες από την Κύπρο, που εμφανίστηκαν στα ελληνικά γράμματα τη δεκαετία του ενενήντα, ενώ ασχολείται και με τα εικαστικά, έχοντας πραγματοποιήσει τρεις ατομικές εκθέσεις. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στην αγγλική, γαλλική, βουλγαρική, ιταλική και σουηδική γλώσσα. Είναι μέλος της «Εταιρείας Συγγραφέων-Hellenic Authors' Society», Ελλάδα.

Πληροφορίες: 99694603

Ηδύφωνο

«Βαλίτσα»: «Έχω έναν καφενέ στο λιμανιού την άκρη»

Απάγκιο, θεραπευτήριο ψυχής, εξομολογητήριο, τόπος συνεύρεσης και μία μπάρα που φιλοξενεί θαμώνες, γνωστούς και άγνωστους περαστικούς

Θέατρο // «Πουρέκια με την αναρή»

Ο Επαρχιακός Σύνδεσμος Ευμερίας Τυφλών Λάρνακας παρουσιάζει τη θεατρική παράσταση του Θεάτρου «Ανατροπές» «Πουρέκια με την αναρή». Το έργο είναι μια σύγχρονη, δροσερή, ξεκαρδιστική κυπριακή κωμωδία με πολύ μουσική, κέφι, διασκέδαση και πολλές ανατροπές, κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η παράσταση δίνεται στο πλαίσιο των προσπαθειών του Επαρχιακού Συνδέσμου Ευμερίας Τυφλών Λάρνακας για ενίσχυση των οικονομικών του πόρων για την ευχερέστερη επίτευξη των σκοπών του. Εισιτήρια εισόδου διατίθενται από τα μέλη του Συνδέσμου και μπορείτε να επικοινωνείτε με τα τηλέφωνα 99817787 (κ. Χρυστάλλα Ιωαννίδου) ή στο τηλέφωνο 70004046. Εισιτήρια, επίσης, θα διατίθενται στο ταμείο του θεάτρου πριν από την έναρξη της παράστα-

σης. Τιμή εισιτηρίου: 5 ευρώ. Η παράσταση θα δοθεί την Πέμπτη, 26 Μαΐου, στις 8:30 μ.μ., στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας.

Εικαστικά // MELLON | Post - Humanoid με τον Stelarc

Ο καθηγητής Φιλοσοφίας Δρ Bradford Skow του Ινστιτούτου Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης, ΗΠΑ, παρουσίασε μια νέα θεωρία του χρόνου, η οποία εισηγείται ότι το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον συνυπάρχουν. Η διαφορά είναι ότι το παρόν δεν αποτελεί μια «προβολή του χρόνου» αλλά μια «προσωρινά διάσπαρτη» κατάσταση. Με αυτήν τη θέση, το Ίδρυμα ARTos σχεδίασε και παρουσιάζει το πρότζεκτ «MELLON», το οποίο αποτελείται από επιλεγμένες παρουσιάσεις από διακεκριμένους ειδήμονες από τον

χώρο του σχεδιασμού δράσεων στους τομείς: «Future Museum», «Future Cities», «Post Humanoid» καθώς και από τους χώρους των τεχνών και των επιστημών. Το πρόγραμμα «MELLON» πραγματοποιείται με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και περιλαμβάνει μια σειρά διαφόρων δράσεων και προσεγγίσεων επί του θέματος καθ' όλη τη διάρκεια του 2016. Παρασκευή, 27 Μαΐου, 19:30 - 22:00, Πολιτιστικό και Ερευνητικό ίδρυμα ARTos. Είσοδος Ελεύθερη.

Θέατρο // «Απολυμένη»

Το θεατρικό έργο που χάρισε στη Μαρίνα Βρόντη υποψηφιότητα στα φετινά βραβεία ΘΟΚ επιστρέφει για περιορισμένο αριθμό παραστάσεων σε Λευκωσία, Λεμεσό και Πάφο. «Απολυμένη», σε σκηνοθεσία Μάριου Θεοχάρους. Μια παραγωγή του Θεάτρου Τσέπης. Συντελεστές: Κοστούμια από τον Χρίστο Όθωνος, Φώτα από τον Βασίλη Πετεινάρη, Artwork από τον Σταύρο Αναστασίου και Οργάνωση παραγωγής από

τη Μαρία Σωκράτους. Οι παραστάσεις θα γίνουν ως εξής:
*Λεμεσός, Τεχνοχώρος ΕΘΑΛ: 24 Μαΐου και 25 Μαΐου στις 20:30. Είσοδος €10.
*Πάφος, Παλιά Ηλεκτρική: Στο πλαίσιο Φεστιβάλ Μονοδράματος 2016 - 26 Μαΐου, στις 20:30. Είσοδος: Ημερήσιο εισιτήριο €10 και εισιτήριο παράστασης €7.
Για περισσότερες πληροφορίες στο 96297278.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Παύλος Μπαλλίνη: «Παλαιόθεν η χαρμολύπη»

Κατοπεύσεις // Να συναντιέσαι στην παλιά Λευκωσία μ' ανθρώπους που πάντα έχουν κάτι να σου πουν, ακόμη και με τη σιωπή, είναι... αντικειμενικά τυχαίο

Λέει ο Οδυσσέας Ελύτης: «Οι κακοί ποιητές τρέφονται από τα γεγονότα, οι μέτριοι από τα αισθήματα, και οι καλοί από τη μετατροπή του τίποτε σε κάτι. Το εκ του μη όντος ον λογαριάζει» (Εκ του πλυσίον, εκδ. Ίκαρος, 1998, σ. 34). Κάτι ανάλογο ισχύει και για όλους τους υπόλοιπους ανθρώπους: κάποιιοι αναλίσκονται αναμασσώντας την επιδερμική επικαιρότητα, άλλοι κλαψουρίζουν ή χαριεντίζονται εξ επαγγέλματος, και μερικοί εντελώς απρόσμενα κι άδοξα σου φτιάχνουν ή ακόμη σου χαλάνε την ημέρα/νύχτα εκστομίζοντας... αλήθειες... από το πουθενά που είναι το «εκεί πέρα»!

Τον Παύλο Μπαλλίνη τον πρωτοσυνάντησα στο καφενείο «Βαλίτσα», που διατηρεί με τη σύντροφό του, Ειρήνη Ανδρέου, στην παλιά Λευκωσία. Είχα ακούσει γι' αυτόν από γνωστούς και φίλους που περιδιαβαίνουν και συχνάζουν σε, εκτός ρεύματος και άκρατους καταναλωτισμού, ιδιαίτερου χώρους της παλιάς πόλης. Έτσι, τυχαία, άρχισα τον τελευταίο χρόνο να πηγαίνω συχνά στον καφενέ του, να αράζω με τις ώρες, κι από νωρίς, και να καταναλώνω καφάσια μπίρες που συνήθως μ' οδηγούν σ' ένα παραλήρημα, τολμώ να πω, ποιητικού λόγου... που ώρες-ώρες σταματημό δεν έχει, κι ας μην αντιλαμβάνονται οι θαμώνες -τις πλείστες των περιπτώσεων- τι στον εξαποδώ... ξεστομίζω.

Ας μη φανεί περίεργο, που επιλέγω στους «Πολιτισμικούς Μετεωρίτες» αυτής της Κυριακής ν' αναφερθώ σ' έναν άνθρωπο με πολλαπλές ιδιότητες ή στον «Άνθρωπο χωρίς ιδιότητες», για να θυμηθούμε και τον Ρόμπερτ Μούζιλ. Ο Άνθρωπος είναι Πολιτισμός και ο Πολιτισμός Άνθρωπος. Βέβαια, κάτι τέτοιο για να το εμπεδώσεις πρέπει να έχεις πάει πολύ μακριά ή πολύ κοντά με πάντα τον κίνδυνο της μη επιστροφής ή αυτόν του εξοβελισμού από τις συμβατικές διαπροσωπικές κι άσχετες σχέσεις-επαφές.

Σε μία άλλη άλωση

Ο Παύλος Μπαλλίνη γεννήθηκε στις 11 Μαΐου του 1962, στην Κωνσταντινούπολη, «σε μία άλλη άλωση» όπως χαρακτηρίστικά μου ανέφερε, από γονείς Ρωμιούς της Πόλης. Λόγω λανθασμένων χειρισμών του Πατριαρχείου, και μια που ήταν χριστιανός καθολικός το δόγμα, φοιτά σε τουρκικό δημοτικό σχολείο - κάτι που του έδωσε τη δυνατότητα να μάθει την τουρκική γλώσσα και να λάβει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση μακριά από εθνικιστικούς-θρησκευτικούς φανατισμούς. Τον Αύγουστο του 1973 η οικογένειά του «μεταναστεύει» στην Αθήνα. «Ξένος» σε μία μεταπολιτευτική, «άρρωστη»,

Ο Παύλος Μπαλλίνη μέσα από τον φακό του Κώστα Σταμούλη

Ο Κώστας Ρεούσης (αριστερά) & Ο Παύλος Μπαλλίνη (δεξιά) μέσα από τον φακό του Χάρη Παναγιώτου

Ελλάδα αρχίζει να εργάζεται σκληρά στην οικοδομή και να μαθητεύει σε νυχτερινό, τότε εξατάξιο, γυμνάσιο. Μεταξύ 1982-1984 υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία στο σώμα Τεθωρακισμένων του Ελληνικού Στρατού. Μετά την απόλυσή του, και μέχρι το 1990, εργάζεται στο εστιατόριο του πατέρα του στο Παλαιό Φάληρο, όπου προσφέρει αυθεντική πολιτική κουζίνα.

Το σαράκι της υποκριτικής τέχνης τον οδηγεί στην περίφημη «Δραματική Σχολή Βασίλη Διαμαντόπουλου», όπου την παρακολουθεί με επιτυχία

από το 1990 έως το 1994. Από το 1994 έως το 1996 συμμετέχει στις δραστηριότητες της θεατρικής ομάδας «Σφαίρα», στην Αθήνα. Το 1996 τον βρίσκει παντρεμένο, έχοντας αποκτήσει και τον πρώτο του γιο, στην Κύπρο. Δεύτερη φορά στη ζωή του «ξένος», δραστηριοποιείται στον χώρο των πολιτιστικών εκδηλώσεων (ανάμεσα σε άλλες δουλειές), και καταφέρνει να εργαστεί και ως ραδιοφωνικός παραγωγός στον σταθμό «Άστρα». Το 1999 ανοίγει το «Καφωδέιο» στην οδό Ονασαγόρου στην παλιά Λευκωσία, όταν

ακόμη δεν την είχαν ανακαλύψει οι, ας μην τους χαρακτηρίσω, κάτοικοι της «πρωτεύουσας» τούτης. Το «Καφωδέιο» υπήρξε κυλικείο-εντευκτήριο, με την παλιά έννοια, διοργανώνοντας ανελλιπώς πολιτιστικές εκδηλώσεις που αφορούσαν στο θέατρο, στη μουσική, και πάνω απ' όλα στην ποίηση. Το 2001, ίσως απογοητευμένος, επιστρέφει στην Ελλάδα ενώ έχει αποκτήσει και τον δεύτερο γιο του... τρίτη φορά «ξένος» στην Αθήνα. Ξεκινάει την πορεία του στον χώρο του βιβλίου, εργαζόμενος αρχικά στο, πάλαι ποτέ, Εθνι-

κό Κέντρο Βιβλίου συμβάλλοντας στο «Έτος Εμπειρικού» με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Έλληνα Υπερρεαλιστή Ποιητή. Εν συνεχεία εργάζεται για ένα φεγγάρι στις εκδόσεις «Καλειδοσκόπιο», και τον Οκτώβριο του 2003 προοιωνίζεται από τις σημαντικές εκδόσεις «Οδυσσέας».

Παράλληλα δημιουργεί το θεατρικό εργαστήριο, «Αδρανώς εν κινήσει»-αντίρροπο πολιτισμού, στην οδό Ασκληπιού στο κέντρο της Αθήνας, εκεί ανάμεσα στα βιβλιοπωλεία και στους εκδοτικούς οίκους. Με ποττο του εργαστηρίου, όπως μου ανέφερε, τη/τους ρήση/στίχους του Β. Μέγερχολντ... γιατί ο ηθοποιός: «... δημιουργεί μέσα στη μοναξιά/φλέγεται ενώπιον όλων/κι έπειτα πίσω στο κελί του!..», καταφέρνει να το κρατήσει ζωντανό προσφέροντας τις θεατρικές και όχι μόνο γνώσεις του έως το 2006. Το 2011 παραιτείται από τις εκδόσεις «Οδυσσέας», φροντίζει τις εκκρεμότητές του, κι επιστρέφει στο νησί το 2013... τέταρτη φορά «ξένος». Το 2014 ανοίγει, όπως ανέφερα παραπάνω, με τη σύντροφό του Ειρήνη Ανδρέου, το Καφενείο «Βαλίτσα» (δες διπλανή στήλη, «Περιθωριακά»), που διατηρεί έως σήμερα.

Ένας τζουράς παραπονιάρης

Όταν πρωτομπήκα στον καφενέ του τον είδα να γρατζουνάει έναν τζουρά, προσπαθώντας να βρει τους δρόμους ή τα μακάμια... της καθημερινότητας... εκτός ρουτίνας ή μίζερης επανάληψης ημερών και νυχτών.

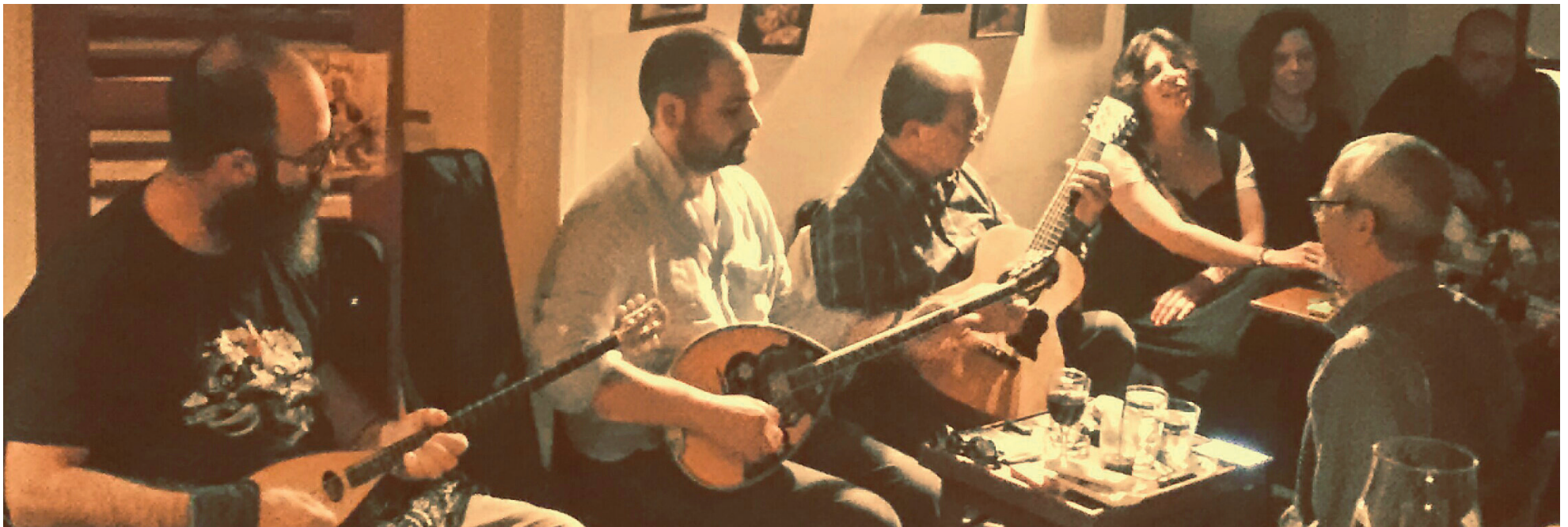
Σταδιακά μιλήσαμε/μιλάμε για τον χώρο του βιβλίου, για το θέατρο (στο θέμα αυτό τον ακούω πολύ προσεκτικά), για την ποίηση (στο θέμα αυτό με ακούει, θέλω να πιστεύω, αυτός πολύ προσεκτικά), για την πολιτική (διότι ο άνθρωπος είναι πολιτικό ον, κι ας το έχουμε ξεχάσει ως κοινωνία διαστρεβλώνοντας τον αριστοτελικό κανόνα), για τον πολιτισμό εν γένει. Μην παραλείποντας και τα παράπονά μας (που δεν γίνονται ποτέ κακέκτυπα αισθημάτων), για τους καημούς μας (που δεν μετατρέπονται ποτέ σε μελοδράματα) εκστομίζοντας ο ένας στον άλλο και ζαφνικά, στροφές επί στροφών ποιημάτων και υπέρποχους μονολόγους θεατρικών έργων.

Έτσι βιώνεις την πόλη, έτσι μετέχεις στο ανθρώπινο, έτσι συγκρούεσαι και φιλιώνεις ή όχι με την ύπαρξή σου, έτσι σπουδάζεις τη ζωή, έτσι γιατί: «Η τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε/η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε/να πεθάνουμε» (Νίκος Εγγονόπουλος, «Νέα περί του θανάτου του Ισπανού ποιητού Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στις 19 Αυγούστου του 1936 μέσα στο χαντάκι του Καμίνο ντε λα Φουέντε», Εν Αθηνώ Ελληνίη Λόγω, 1957).

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

«Βαλίτσα»: «Έχω έναν καφενέ σου λιμανιού την άκρη»

Παρουσίαση // Απάγκιο, θεραπευτήριο ψυχής, εξομολογητήριο, τόπος συνεύρεσης και μία μπάρα που φιλοξενεί θαμώνες, γνωστούς και άγνωστους περαστικούς

Κατοικώ στο κέντρο της Λευκωσίας, λίγο έξω από τα τείχη, από το 1971, με διαλείμματα κι ανελλιπώς. Έφευγα για την Αθήνα, επέστρεφα, και τ' αντίστροφο. Δεκαετία του '70, μετά τον πόλεμο, δεκαετία του '80, ανακήρυξη του ψευδοκράτους, δεκαετία του '90, ο καταναλωτισμός στο μεγαλείο του. Βόλτες χωρίς ιδιαίτερο σκοπό ή και προορισμό. Βόλτες σε μία πόλη φάντασμα. Αρχές του 2000, επαναπατρισμός. Και πάλι βόλτες... εντός, εκτός κι επί τα αυτά του Τείχους ή των Τειχών. Η πόλη φάντασμα εκεί ή εδώ. Μετά ανοίγανε κι οι Τούρκοι τα οδοφράγματα και ξεθαρρέψανε οι επισκέπτες στον τόπο τους, κι άρχισε το πέρα-δώθε και οι δοσοληψίες της επαναπροσεγγίσεως στο πείραμα των ανθρώπων σχέσεων-επαφών. Αίφνης και σταδιακά, πήξαμε στα μπαρ, στις καφετερίες, στα φαγάδικα, στα κάθε λογής καταστήματα ή καταστημάκια. Κι εκεί που ελάχιστοι, δεκαετίες, περιδιαβαίναμε τη Λήδρας, την Ονασαγόρου και τις παρόδους ή κάθετες αυτών, γέμισαν κόσμο τα καντούνια κι άπειρες επιλογές... «φθηνής... «φθηνιάρικης» διασκέδασης του οφθαλμολούτρου, και μόνο. Όμως, κάποιοι φρόντισαν να ενταχθούν ή να προσαρμοστούν χωρίς εκπτώσεις εκεί που πάντα ζούσανε. Έτσι και οι Παύλος Μπαλλίνη και Ειρήνη Ανδρέου έφτιαξαν τη «Βαλίτσα», με στην καρδιά της παλιάς Λευκωσίας. Εκεί, που κάποιοι άλλοι κατάφεραν να γκετοποιήσουν τη λαϊκή βάση ή και την πλέμπα των μεταναστών που κατοικούν (ενίοτε τρώγοντας «βρόμικο ψωμί»), και καλά κάνουν, σε τούτον τον τόπο του... «κρύψε να περάσουμε».

Ένα... χωριό

Ο καφενές άρχισε να λειτουργεί το

2014, και τις επτά ημέρες της εβδομάδας, από νωρίς τ' απόγευμα μέχρι βαθιά τη νύχτα. Καφές, αλκοόλ και κάτι να τοιμπάς... να μην τρυπήσει το στομάχι. Διαμπερές μαγαζί, να χαζεύεις τους περαστικούς και της Τρικούπη και της Άρεως τον χειμώνα απ' τα κλειστά του τζάμια, να δροσίζεσαι το καλοκαίρι από

το φυσικό αεράκι-ρεύμα που σπκόνεται κατά τη διάρκεια της ημέρας-νύχτας στα στριφογυριστά δρομάκια της παλιάς πόλης.

Μουσικές από το θέατρο, από τον κινηματογράφο (ελληνικές πρωτίστως και ξένες δευτερευόντως), παλιά ρεμπέτικα και λαϊκά (παλιά, παμπάλαια, δυ-

σεύτερες εκτελέσεις), κι ο Παύλος ή η Ειρήνη πάντα εκεί να σε υποδέχονται και αποδέχονται με το πλέον ειλικρινές χαμόγελο και την ευγενική «συνωμοσία» της κατανόησης τού τι συμβαίνει γύρω μας.

Απάγκιο, θεραπευτήριο ψυχής, εξομολογητήριο, τόπος συνεύρεσης μουσικών (όχι του συρμού), ηθοποιών (όχι των τηλεοπτικών παραγωγών), φωτογράφων (όχι των lifestyle περιοδικών), σκηνοθετών, συγγραφέων, ποιητών (ίσως... «καταραμένων»), ανθρώπων του πολιτισμού εν γένει κι άλλων περίξ αυτών στα ελάχιστα τετραγωνικά του καφενέ να γίνονται ένα «χωριό» ή από «δυο χωριά... χωριάτες»... θέλοντας και μη.

Τα ρεμπέτικα της Κυριακής

Όλο το κλίμα των ρεμπέτικων και λαϊκών τραγουδιών, που ακούγονται ζωντανά στη «Βαλίτσα» τις Κυριακές από νωρίς το απόγευμα, κυρίως από τον κύριο Κόκο στην κιθάρα και το τραγούδι και τον Κώστα Χατζηδημητρίου στο τρίχορδο μουζούκι συνεπικουρούμενοι από διάφορους φίλους οργανοπαίχτες που καταφθάνουν χωρίς ραντεβού, και με τη βραχνή, βροντερή χροιά της φωνής του Παύλου, συνοψίζεται στο παρακάτω απόσπασμα που παραθέτω από το βιβλίο του Σάθη Δαμανάκου, «Ηθος και πολιτισμός των επικίνδυνων τάξεων στην Ελλάδα», εκδ. Πλέθρον, 2005, από το κεφάλαιο, «Το παιχνίδι της ετερότητας και της ταυτότητας στη σύγχρονη ρεμπέτικη φιλολογία», σ.σ. 119-120:

«Ασφαλώς θα ήταν υπερβολή να αποδώσουμε τη διεύρυνση του ρεμπέτικου μόνο στις επιταγές της καπιταλιστικής αγοράς. Το ερώτημα που παραμένει είναι γιατί η κοινωνική επιλογή οδηγείται προς αυτό ειδικά το είδος τραγουδιού, ενώ γνωρίζουμε ότι πολυάριθμες

άλλες μουσικές παραδόσεις του τόπου μας (δημοτικό, επανηρωσιακή καντάδα, μαντινάδες κ.λπ.) θα ήταν δυνατόν να διεκδικήσουν το χρίσμα του "πανεθνικού" τραγουδιού. Δεν υπακούουν, άραγε, περισσότερο ίσως και από το ρεμπέτικο, στους όρους της "ελληνικότητας" και της "λαϊκότητας" - αν δεχτούμε πως το συλλογικό φανταστικό προκρίνει αυτούς κυρίως τους όρους για την κρυστάλλωση μιας μουσικής ταυτότητας εθνικής εμβέλειας; Εδώ η υπόθεση που θα διακινδύνευε κανείς υποχρεωτικά παραπέμπει στη συμβολική διάσταση που αποκτά το ρεμπέτικο κατά τις τελευταίες δεκαετίες στην κοινή συνείδηση και που φαίνεται να ανταποκρίνεται πληρέστερα στην αποστολή την οποία η σύγχρονη ελληνική κοινωνία επιφυλάσσει στη χρήση του μύθου. Δεν πρόκειται, κατ' ουσίαν, για το μόνιμο χαρακτηριστικό του νεοελληνικού ήθους, το στοιχείο δηλαδή της αμφισβήτησης που, παρά τον καταναλωτισμό των καιρών, ίχνυ του μοιάζουν να επιβιώνουν ακόμη, έστω με τη μορφή της νοσταλγικής αναζήτησης ενός "χαμένου παραδείσου"; Αυτή η "επάνοδος στις ρίζες" μέσω του εξιδεαλισμένου ρεμπέτικου δεν εκφράζει ίσως την ανάγκη των πρόσφατα εξαστισμένων πληθυσμών στη χώρα μας να δηλώσουν την άρνησή τους να "συμμορφωθούν" σε κανόνες και ρυθμίσεις που επιτάσσουν το κυρίαρχο σύστημα και οι επίσημοι θεσμοί; Το τραγούδι αυτό, μολοντί μυθοποιημένο και ενταγμένο εφεξής στην περιοχή του "ονείρου", εξακολουθεί να γίνεται αντιληπτό ως ένας διαφορετικός λόγος, λόγος αντιπαράθεσης στο θεσμικό (και θεμιτό) λόγο, "υπόσχεση ελευθερίας".

«Βαλίτσα»: Χαριλάου Τρικούπη 51 & Άρεως γωνία, παλιά Λευκωσία, από τις 15:30 έως τις 02:00, όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

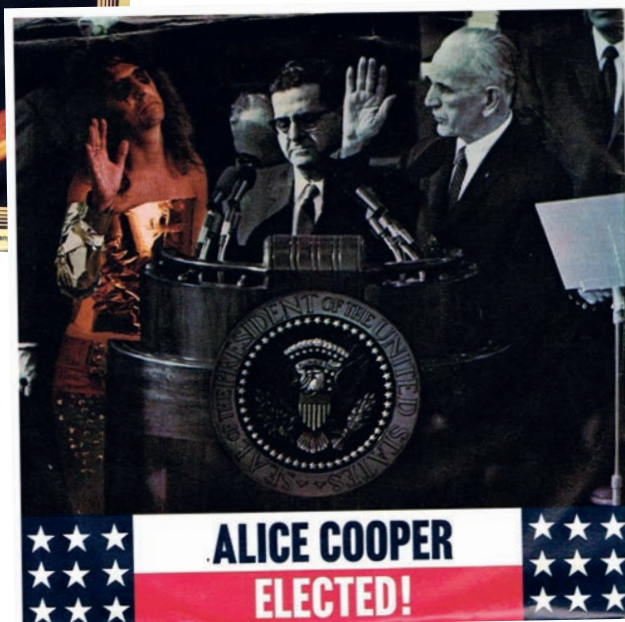

My Name Is Buddy another record by
Ry Cooder

Εκλογικά τραγούδια ζητούν την ψήφο σας

Αναδιφήσεις // Τραγούδια γνωστά και άγνωστα από το παρελθόν και το παρόν, που οι δημιουργοί τους τα έριξαν στη μουσική κάλη της rock n roll ιστορίας, αναμένοντας τα αποτελέσματα που ακόμα δεν λένε να μετρηθούν

Κυριακή εκλογών η σημερινή και ο «Ήχος της Μουσικής» έρχεται να ακολουθήσει το αφιέρωμα του Λογγίνου Παναγή, «Σινεμά και Πολιτική» της προηγούμενης εβδομάδας εδώ στο Ηδύφωνο, ακούγοντας κάποια τραγούδια που έχουν να κάνουν με τις εκλογές και τον πολιτικό κόσμο γενικότερα. Τραγούδια γνωστά και άγνωστα από το παρελθόν και το παρόν, που οι δημιουργοί τους τα έριξαν στη μουσική κάλη της rock n roll ιστορίας αναμένοντας τα αποτελέσματα, που ακόμα δεν λένε να μετρηθούν. Η επανάσταση βέβαια δεν θα αναμεταδοθεί τηλεοπτικά, όπως διατεινόταν ο ποιητής και τραγουδιστής Gil Scott - Heron το 1970 και φαίνεται πως οι πλίθιοι ελέγχουν τον κόσμο, το πυρηνικό κουμπί και το δηλητηριώδες στυλό, όπως συμπλήρωνε 11 χρόνια αργότερα ο Mark Wilkins μαζί με τους Astronauts στο Protest Song και στο ντεμπούτο τους άλμπουμ Peter Pan Hits The Suburbs. Στίχοι και ήχοι τα λένε λοιπόν χωρίς φόβο και με μπόλικο πάθος στο σημερινό εκλογικό τζουκ-μποξ της στήλης μας.

«Η δημοκρατία είναι στα χέρια μας, αλλά κυλάει μέσα από τα δάχτυλά μας σαν την άμμο», απαγγέλλει ο Ry Cooder στο τραγούδι One Cat, One Vote, One Beer, παραφράζοντας έτσι το ιστορικό blues κομμάτι One Bourbon, One Scotch, One Beer, που έγραψε το 1953 ο Rudy Toombs, τραγούδησε ο Amos Milburn και το έκανε γνωστό ο John Lee Hooker. Ο Cooder στο δεύτερο concert άλμπουμ του, My name is Buddy, που ακολουθούσε το Chavez Ravine και ολοκληρωνόταν στο I, Flathead έφτιαχνε μια πολιτική, δυσκογραφική τριλογία, όπου μέσα από τους χαρακτήρες των τραγουδιών καλούσε το κοινό να ταξιδέψει μαζί τους σε ιστορίες για την εξαθλίωση, τις απεργίες, τα αφεντικά που θα 'ναι πάντα τα μεγάλα κεφάλια, την διεφθαρμένη Αστυνομία, κ.λπ. Στο One Cat, One Vote, One Beer ο ήρωάς μας στέκεται στο μπαρ προσαθώντας να μεθύσει την ημέρα των εκλογών, όντας αναποφάσιτος για το τι να ψηφίσει θεωρώντας πως οι εκλογές δεν γίνονται δίκαια και όλα είναι προαποφασισμένα.

Το 1987 οι Replacements του Paul Westerberg θα κυκλοφορήσουν το πέμπτο άλμπουμ τους με τίτλο Pleased to Meet me, που θα γινόταν ένα από τα πιο επιτυχημένα τους, συνοδευμένο και με πολύ καλές κριτικές. Αν και σαν μπάντα ποτέ δεν ανήκαν στην κατηγορία των πολιτικοποιημένων, στον συγκεκριμένο δίσκο θα τραγουδήσουν το Election Day, που είναι κάτι σαν ύμνος των απανταχού παρόντων συμμάχων της αποχής! Δεν με ενδιαφέρει ποιος θα εκλεγεί, μέχρι να βρω κάποιον να αγαπήσω, τραγουδούν οι Replacements και δεν δίνουν ούτε cent για την ψηφοφορία.

Εκεί στα τέλη των seventies ο folk τραγουδοποιός Steve Goodman -που χρόνια νωρίτερα είχε διαγνωσθεί με λευχαιμία κι αφιέρωσε όλη την υπόλοιπη ζωή του στη μουσική- θα έγραφε για ένα ραδιοφωνικό σόου, το The Election Year Rag. Ένα χιουμοριστικό

country τραγούδι, που παρομοιάζει τις εκλογές με ένα τσίρκο όπου καλούνται όλοι να χορέψουν κάθε τέσσερα χρόνια. Ο Goodman προειδοποιεί και το γιορτάζει, αναγγέλλοντας πως ο νικητής είναι πάντα κάποιος άλλος και ο ηττημένος πάντοτε εμείς.

Για τον φασισμό, που όσο τον αγνοούμε άλλο τόσο γιγαντώνεται, υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους τραγουδοποιούς του πλανήτη, που πάντα πήγαινε ενάντια του.

H... καμπάνια του Alice Cooper

Με την κιθάρα του να γράφει This Machine Kills Fascists, ο Woody Guthrie όπου έδινε συναυλία δεν σταματούσε ποτέ να αντικρούει τους παρανοϊκούς δολοφόνους της χώρας του. Το τραγούδι του All you Fascists bound to Lose θα έπρεπε ειδικά στις μέρες μας να είναι σημαία και παντιέρα σε όλους εκείνους που είναι ενάντια στον φασισμό και τα προσκείμενα κόμματα σε αυτόν. Το κομμάτι μέσα στα χρόνια διασκευάστηκε από πάρα πολλούς καλλιτέχνες της rock.

Το 1973 ο γνωστός σε όλους Alice Cooper θα βγάλει το έκτο άλμπουμ του και μέχρι τότε εκείνο με τις μεγαλύτερες πωλήσεις του. Ο λόγος για το Billion Dollar Babies, που είχε μέσα του και το πασίγνωστο No More Mr. Nice Guy. Στην πρώτη πλευρά του δίσκου όμως ο Cooper θα τραγουδήσει το Elected και στην ουσία ζητάει την ψήφο μας. Με ένα χιουμοριστικό καυστικό video clip, αρκετά μπροστά από την εποχή του, θα κάνει τη δική του καμπάνια και θα βγει παμπηφεί για πολλά χρόνια μέχρι να γίνει καρικατούρα του εαυτού του.

«Είμαι ένας πολιτικοποιημένος άνθρωπος και ό,τι λέω το κάνω, υποστηρίζω την αριστερά αλλά γέρνω και προς τα δεξιά, όταν είναι όμως για να πολεμήσω δεν είμαι πουθενά». Τάδε έφασαν οι Cream των Eric Clapton, Ginger Baker και Jack Bruce στο τραγούδι τους Politician μέσα από το τρίτο τους άλμπουμ Wheels Of Fire του 1968. Ο νεαρός θέλει να δείξει στην κορσίδα τα πολιτικά του φρονήματα, την καλεί στο αυτοκίνητό του και η ιστορία γράφει όπως και στην πολιτική πως φάσκει και αντιφάσκει.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στον πιο πολιτικοποιημένο καλλιτέχνη της punk, Jello Biafra των Dead Kennedys, που είναι και υπεύθυνος για την ατάκα «αν οι εκλογές μπορούσαν να αλλάξουν τον κόσμο, θα ήταν παράνομες». Ο Biafra χρόνια τώρα αρθρώνει όπου σταθεί κι όπου βρεθεί έναν εμπειριστωμένο πολιτικό λόγο είτε μέσα από τα τραγούδια του είτε από τους spoken word δίσκους του. Το ίδιο συμβαίνει και με μουσικούς όπως οι Rage Against the Machine, Billy Bragg και πολλούς άλλους. Τώρα όσον αφορά την punk, το τελευταίο μουσικό είδος πάνω στον οποίο στηρίχθηκε μια ολόκληρη γενιά και μετέπειτα η πλειοψηφία της ξεπουλήθηκε, πρέπει να γίνει ένα ολόκληρο αφιέρωμα που δεν θα τελειώσει ποτέ. Ως τότε καλή ψήφο σήμερα και να θυμάστε πως People have the Power, όπως τραγούδησε κάποτε η Patti Smith!

Ένα Κολάζ σε Δύο Μέρη

Μπακότερμα στα λάχανα, I

Μέθοδος, I: «Ανάμεσα στα άλλα, ετοιμάζω ένα βιβλίο για τη Δεκαετία του Ογδόντα με την κρυφή συνομιλία φίλων και με κεντρική ιδέα ότι όσο είχαμε έναν δίσκο του Tom Waits στο πικάπ, ένα βιβλίο της Patricia Highsmith στο τραπέζι της κουζίνας, χαρτί στον κύλινδρο της γραφομηχανής, τα ποιήματα του Καρούζου στο μυαλό, πρόθυμους εκδοτές, φίλια εν αφθονία, και ενημερωμένη κάβα, δεν ποούσε το κύρος μας τίποτα/ κανείς/ ποτέ [Οδυσσέας Γεωργίου, Επιστολή στον Γιώργο Ιωαννίδη, Απρίλιος 2014]»

Μέθοδος, II: «Μάλιστα, όσο κι αν ο Σαίξπηρ στο άπειρο εύρος της οικουμενικής σκηνής του προχωρεί στα άκρα του κακού και της ανοησίας, δεν αφήνει ποτέ να βυθιστούν οι ήρωές του σ' αυτές τις οριακές καταστάσεις μέσα σε μια στείρα περιοριστικότητα χωρίς πλούσια ποιητική κλάση και παραμυθία, αλλά τους εφοδιάζει με πνεύμα και φαντασία. Τους καθιστά ελεύθερους καλλιτέχνες του εαυτού τους διά της εικόνας, εντός της οποίας αυτοπαρατηρούνται θεωρητικά ως έργα τέχνης, και γνωρίζει να μας κινεί το ενδιαφέρον με την αδρή γλαφυρότητα και συνέπεια των χαρακτήρων του ακόμα και για τους πιο χυδαίους και ρηχούς εγκληματίες, αγροίκους και παράφρονες [Hegel/ Αισθητική]»

Μέθοδος, III: «Όταν μιλάω για τους ανθρώπους αυτούς, δίνω ίσως την εντύπωση ότι τους περιγελάω, δεν είναι όμως έτσι. Ήπα το κρασί τους. Τους είμαι πιστός. Και δεν νομίζω ότι έγινα στη συνέχεια καλύτερος σε οτιδήποτε απ' ό,τι ήσαν εκείνοι εκείνο τον καιρό [Debord / *In girum imus nocte et consumimur igni*]»

Μέθοδος, IV: «Τίποτε δεν επιτρέπεται να μένει ωμό, ακόμα και το πιο απλό πρέπει να φέρει αυτό το ίχνος του πολιτισμού, που είναι το καλλιτεχνικό άρωμα στο έργο τέχνης [...] Έργα υψηλής ποιότητας είναι δυνατόν να παραμελήσουν την ευκρίνεια για χάρη ενός όσο γίνεται πιο πυκνού δικτύου σχέσεων, να φέρουν μερικά συμπλέγματα πιο κοντά το ένα στο άλλο, ενώ σύμφωνα με το αίτημα της ευκρίνειας θα έπρεπε να είναι αυστηρά διακριτά και διαφορετικά [...] Τα αυθεντικά έργα που αρνούνται να ικανοποιήσουν το αίτημα της ευκρίνειας το προϋποθέτουν σιωπηρά θέλοντας να το αρνηθούν μέσα τους [Adorno / *Αισθητική Θεωρία*]»

Μέθοδος, V: «Είδα τα καλύτερα μυαλά της γενιάς μου, κτλ [Ginsberg / *Howl*]»

Μέθοδος, VI: «Ο Μπιθικώτσος τον δώχνει/ και του λέει:/ Πού να σου εξηγήω [Σαββόπουλος/ *Μακρὸ Ζεϊμπέκικο*

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

για τον Νίκο Κοεμτζή]

Μέθοδος, VII: «Με τον όρο “χάος” εννοούμε εδώ (προσωρινά) μια κατάσταση, της οποίας η δομή δεν έχει ακόμη κατανοηθεί, ή μια κατάσταση, η οποία ανακύπτει αφού κατανοηθεί μια δομή. Με άλλα λόγια: “χάος” υπάρχει εκεί που δεν έχει ακόμη διαπιστωθεί τάξη και εκεί που η τάξη έχει εννοηθεί πλήρως [Flusser / *Η Γραφή*]»

Μπακότερμα στα λάχανα, II

Εμείς, πάει να πει, μια μικρή παρέα μιας μικρής γενιάς σε μια μικρή εποχή, αν αγαπήσαμε έναν τροβαδούρο ήταν ο Bob Dylan από ξένους κι ο Διονύσης Σαββόπουλος από Έλληνες,

αν αγαπήσαμε έναν σκηνοθέτη ήταν ο John Cassavetes από Νεοϋορ-

κέζους, ο Orson Welles από Τιτάνες και Γίγαντες, ο Guy Debord από παθολογοανατόμους του σινεμά της ρήξης, ο Σταύρος Τορνές από Έλληνες, και ο Θόδωρος Αγγελόπουλος από Γιατί-Έτσι,

αν αγαπήσαμε ένα κορίτσι ήταν η Nico από Παγωμένες Πριγκίπισσες, η Romy Schneider καθότι Ανοχύρωτη Ρόμη, η Μπέτυ Λιβανού από Γιατί-Έτσι, η Ulrike Meinhof ως Πού-Να-Σου-Εξηγώ-Ένα, η Theresa Russell ως Bad-Timing, η Gundrun Ensslin ως Πού-Να-Σου-Εξηγώ-Δύο, η Νόρα Βαλαάμη από Επιτομές της Αθωότητας, η Μαρία Μήτσουρα από Ελληνίδες Συγγραφείς, η Patricia Highsmith από Αμερικανίδες Συγγραφείς, η Anna Carina ως Νυν-Υπέρ-Πάντων-Αγών-Αγάπης-Άγονος,

αν αγαπήσαμε, εμείς που μας βλέπετε, και που τότε ήμασταν στον Μεταπολιτευτικό Βόλο με το εξαίσιο Δημαρχείο που λέμε ότι το σχεδίασε ο Πικιώνης και το ερωτικό Ξενία όπου

παίζαμε μίνι γκολφ και συνεδριάζαμε και το σχεδίασε ο Άρνης Κωνσταντίνης και ο Κωνσταντίνος Σταμάτης που όμως τον λέμε Κώστα Σταμάτη και είναι μπαμπάς του Αλέξη Σταμάτη που είναι γιος της Μπέττης Αρβανίτη, αν λοιπόν εμείς που μας βλέπετε τώρα αγαπήσαμε έναν φιλόσοφο εις βάρος όλων των άλλων φιλοσόφων αυτός ήταν ο Έγγελος, ο Georg Wilhelm Friedrich Hegel, ο μέγας διαλεκτικός φονιάς της μεταφυσικής, ο μέγας ρυπκ φιλόσοφος, το Ανίψι του Shakespeare και του Beethoven το Αδέρφι, ο Παππούς του Debord, ο δισέγγονος του Ηράκλειτου, ο Έγγελος που,

εμείς, πάει να πει μια μικρή παρέα μιας μικρής γενιάς σε μια μικρή εποχή, τον αγαπήσαμε τον Φιλόσοφο όσο αγαπήσαμε τον αντίστοιχό του στο σκάκι, τον Tigran Vartanovich Petrosian, τον Αμειλικτό Διαλεκτικό, που αισθανόταν άνετα μες στο χάος και την οδύνη και το ξέσκισμα και τον σπαραγμό, και με τάχατες χασοτικές κινήσεις εκ-

θείαζε και αποθέωνε τη Λογική του Εγέλου και τη Διαλεκτική του Εγέλου και την κολοσσιαία φράση του Εγέλου (που την πήρε ευκλεώς από τον Schiller, οφκός!!!) Weltgeschichte ist Weltgericht, μια φράση από την οποία δεν τη γλιτώνει κανείς ούτε καν εμείς,

εμείς, πάει να πει οι θαμώνες, μόλις ανέτειλε η Μεταπολίτευση και το μέλλον της Δεκαετίας του Ογδόντα, οι θαμώνες λοιπόν στο Ξενία Βόλου με την Υπέροχη Τοιχογραφία,

εμείς, πάει να πει όσοι αν μη τι άλλο μάθαμε να τιμούμε τη Θέση Μπακότερμα στο αχανές και λαβυρινθώδες Γήπεδο της Ζωής,

εμείς,

μια ζωή Μπακότερμα στα Λάχανα, εμείς.

Αθήνα, 19 Μαΐου 2016

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Συνέντευξη // Αν υπάρξουν συνεργασίες, συνενώσεις και... ώσμωση, μπορεί να υπάρξουν θετικά αποτελέσματα σε βάθος χρόνου. Αλλιώς το ελεύθερο θέατρο θα περιθωριοποιηθεί, θα καταντήσει γκέτο και θα χαρίσει το κοινό, το μεγάλο κοινό, στον ΘΟΚ και την... τηλεόραση

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Λίγες μόνο μέρες προτού η δεύτερη Πλατφόρμα Μονοδράματος ανοίξει αυλαία, ο επιμελητής της διοργάνωσης, σκηνοθέτης και θεατρολόγος, Μηνάς Τίγκιλης, ανοίγει τα χαρτιά του στο «Ηδύφωνο», μιλώντας για τη σημασία του νεοσύστατου θεσμού καθώς και για τις προοπτικές που διανοίγει για τη σύγχρονη κυπριακή δραματουργία, με το βλέμμα στραμμένο στο Πρώτο Διεθνές Φεστιβάλ Μονοδράματος, που θα πραγματοποιηθεί του χρόνου στο πλαίσιο του θεσμού Πάφος Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2017.

Είστε ο εμπνευστής της Πλατφόρμας Μονοδράματος. Ποιο προσωπικό όραμα εμπνυχώνει τη σημαντική αυτή διοργάνωση;

Οι... καλύτερες ιδέες, λένε, έρχονται εκεί που δεν το περιμένεις... Το να οργανωθεί και, φυσικά, αφού περάσει με επιτυχία τις εξετάσεις, να εδραιωθεί στη συνείδηση της θεατρικής κοινότητας και του κοινού, ένα διεθνές φεστιβάλ μονοδράματος (παρότι ασυνήθιστος ως όρος για τον ελληνόφωνο θεατρόφιλο, τον αποδεχθήκαμε και το χρησιμοποιούμε αντί του μονόλογου), προέκυψε ως συνδυασμός πολλών και διαφορετικών συμπτώσεων. Ήταν κατ' αρχάς ο πολλα-

πλασιασμός μετά το 2010 στην Αθήνα της κρίσης, των παραστάσεων από έναν ή μία μονάχα ηθοποιό, το διάβασμα μονόπρακτων έργων για τον Διαγωνισμό στη μνήμη του Κωστή Κολώτα (κάποια όπως το Α' Βραβείο το 2012, ήταν μονόλογοι), οι συζητήσεις συχνά με τον φίλο πρόεδρο του Ισραήλ, Μίκαελ Χαράρι, για το Teatronetto, το Φεστιβάλ Μονοδράματος στη Γιάφα του Τελ Αβίβ και τέλος η γνωριμία με την Όλγα Ποζέλη και τα υπόλοιπα μέλη του International Monodrama Forum του Δ.Ι.Θ., όντας μέλος του Δ.Σ. του Κυπριακού Κέντρου Θεάτρου. Γιατί όχι, είπα... Αρχαίο δράμα έχουμε, Κύπρια, Βραβεία Θεάτρου, Μέρες Κινημ/φου, Πλατφόρμα Χορού και Ευρωπ. Φεστιβάλ Χορού. Εκκρεμούσε το πού, από πλευράς χώρων, υποδομών, κοινού και το πώς... εννοείται και momentum!

Ένα ιδιαίτερο θεατρικό είδος. Πώς αξιολογείται το μονόδραμα ως θεατρικό είδος;

Είναι ένα πολύ ιδιαίτερο θεατρικό είδος, μια κατηγοριοποίηση θεατρικής δημιουργίας, δεν είναι αρκετό να το ορίσουμε ως εκείνη την παράσταση, το θέμα όπου ένας (ή μια) μόνο ηθοποιός, performer παίζει, ερμηνεύει έναν ή και περισσότερους ρόλους σαν τον πρόγονό μας, τον Θέσπν... Σε ορισμένα μήκη και πλάτη, όπως στη δική μας παράδοση, ο λόγος διαδραματίζει εξαι-

ρητικά σημαντικό ρόλο. Αλλού, όπως στη Β. Ευρώπη, συχνά -πικνά έχεις την εντύπωση πως παρακολουθείς... χορό, το σωματικό θέατρο κερδίζει τις εντυπώσεις, ίσως εκκινώντας και από ωφελμιστική αφετηρία, αφού μια παραγωγή ταξιδεύει διεθνώς πιο εύκολα όταν η γλώσσα δεν αποτελεί εμπόδιο. Στις αραβικές χώρες, όπου οι παραγωγές κάθε δύο χρόνια συγκεντρώνονται στη Φουτζάιρα των Ην. Αραβικών Εμιράτων, χαίρεσαι να βλέπεις και να ακούς παραμυθάδες να σου αφηγούνται ιστορίες (Story telling)!

Βήμα-βήμα

Στόχος είναι η μετεξέλιξη της διοργάνωσης στο Πρώτο Διεθνές Φεστιβάλ Μονοδράματος, στο πλαίσιο του θεσμού Πάφος Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2017. Μιλήστε μας λίγο για τη δυναμική και το περιεχόμενο αυτής της μετάβασης. Έχετε προγραμματίσει ήδη το άνοιγμα της εκδήλωσης και στις ξένες παραγωγές;

Η διαδικασία ή αν θέλετε η μετάβαση θα προχωρήσει βήμα-βήμα... Η Πάφος, όπως γνωρίζετε, δεν διαθέτει μόνιμη θεατρική επαγγελματική δραστηριότητα, οι κτιριακές της υποδομές είναι ανύπαρκτες. Ως τώρα αναγκαστήκαμε να φιλοξενήσουμε το Monodrama Showcase στο αρχαίο Ωδείο και την Πλατφόρμα των Κυπρίων Δημιουργ-

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

γών στην Παλιά Ηλεκτρική. Με τις δύο πρωθύτερες διοργανώσεις αποσκοπούμε στο να κερδίσουμε τους εσείς και αεί φιλότεχνους της Πάφου, παρουσιάζοντάς τους ένα καινούργιο προϊόν. Από την άλλη, οι Κύπριοι δημιουργοί, συγγραφείς, σκηνοθέτες, ερμηνευτές έρχονται στην Πάφο... Πόσοι άραγε από αυτούς που θα συμμετάσχουν στην Πλατφόρμα στις 25-29 Μαΐου είχαν σκεφτεί να παρουσιάσουν εκτός Λευκωσίας και Λεμεσού και κάπου αλλού τη δουλειά τους; Το Διεθνές Φεστιβάλ θα πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο, πιθανότατα στο ανακαινισμένο Μαρκίδειο, ίσως να χρησιμοποιήσουμε κι άλλους χώρους, τον ανακαινισμένο Οθέλλο και ενδεχομένως πάλι την Παλιά Ηλεκτρική. Η επιλογή των παραστάσεων θα γίνει από τα διεθνή φεστιβάλ, χωρίς να αποκλειστεί η ανοιχτή πρόσκληση και μέσω του International Monodrama Forum όπου συμμετέχουν οι διευθυντές φεστιβάλ στη Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Πολωνία, την Ουκρανία, τη Λιθουανία, τη Φουτζάιρα. Από την ελληνική σκηνή και οπωσδήποτε - επειδή μια Πολιτιστική Πρωτεύουσα, ιδιαίτερα στην κοσμοπολίτικη Κύπρο, αφορά, πρέπει να αφο-

ρά και τους Τουρκοκύπριους και τους Ρωσόφωνους και τους Αρμένιους και τους Αγγλοσάξωνες συμπολίτες μας, αυτό το στοιχείο μιας οικείας γλώσσας θα ληφθεί σοβαρά υπόψη... Όπως και το στοιχείο της γεωγραφικής θέσης, με παραστάσεις από την Αίγυπτο, τη Συρία, τον Λίβανο, το Ισραήλ...

Πώς αντιλαμβάνεστε τη σημασία του θεαμού, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του θεάτρου και ευρύτερα της θεατρικής κουλτούρας στην Κύπρο;

Υπάρχει ένας μεγάλος κίνδυνος... Αυτός της ευκολίας. Το μονόδρομα μπορεί να θεωρηθεί από ορισμένους καλλιτέχνες του θεάτρου ως η εύκολη, οικονομική και λιγότερο απαιτητική σε χρόνους και σκηνικά προαπαιτούμενα, λύση. Στη πραγματικότητα, όμως, μια παράσταση one man's show για να γίνει επιτυχία χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια από μια συμβατική. Δεν υπάρχει δράση, σύγκρουση χαρακτήρων. Παρόλα αυτά, ο φωτισμός και ο σκηνικός διάκοσμος, ο χώρος εξ ανάγκης μιμητιστικός, είναι πολύ πιο δύσκολο!

Πιστεύω, όμως, και φαίνεται ήδη από την πληθώρα των συμμετοχών, πως διανοίγεται πεδίο δόξης λαμπρόν

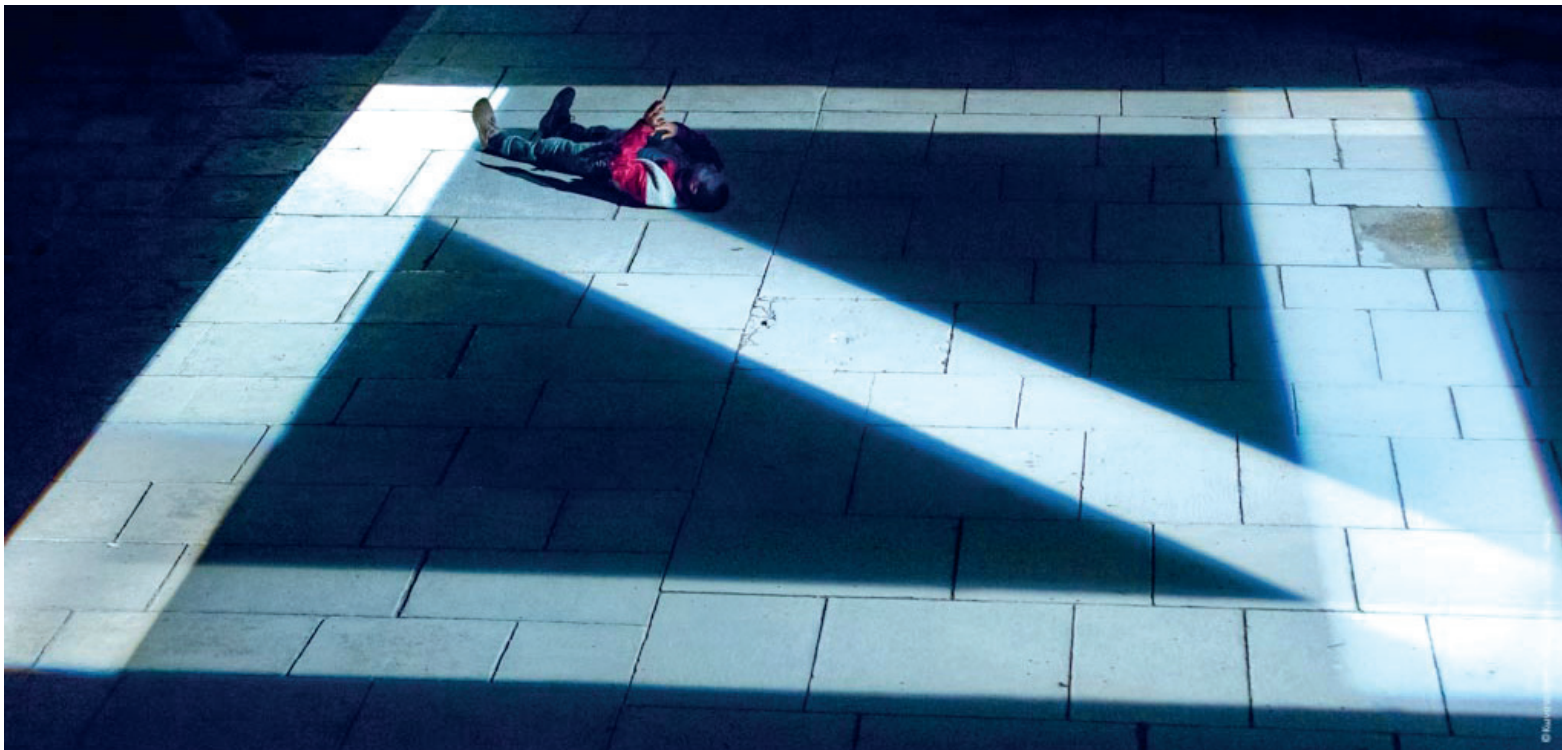
για το κυπριακό θέατρο. Θα δούμε στο μέλλον πιο πολλές και ενδιαφέρουσες παραστάσεις, όπου δεν πρέπει να θέλει ένας να τα κάνει όλα! Χρειάζεται μια ομάδα παραγωγής, ο δραματουργός, ο σκηνοθέτης, ο φωτιστής, ο μουσικός και ο ερμηνευτής.

Ουκ εν τω πολλώ το ευ

Πώς εκτιμάτε, ως σκηνοθέτης, ηθοποιός, θεατρολόγος και διευθυντής θεάτρου την παρατηρούμενη, ζείδωρη και δημιουργική, θα έλεγε κανείς, ανανέωση του κυπριακού θεατρικού πεδίου, με την εμφάνιση μιας νέας γενιάς δημιουργών του χώρου, που τολμούν να πειραματιστούν και να δράσουν αυτόνομα, συχνά έξω από τα αισθητικώς και οικονομικώς επιβεβλημένα, αλλά και την παρουσία μιας αξιοπρόσεκτης, με την πάροδο του χρόνου, εγχώριας θεατρικής γραφής; Θεωρείτε, σ' αυτό το πλαίσιο, ότι βρισκόμαστε στη φάση μιας γόνιμης και απαιτητικής εκδίπλωσης των θεατρικών δυνάμεων του τόπου;

Είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Δεν είμαι σίγουρος ότι το να παίζεται Σάρα Κέπν αντί Τσέχωφ και Στρίντμπεργκ ή

του Μπρεχτ, ισοδυναμεί με ανανέωση! Η παρουσία κυπριακού έργου σε αριθμούς αξιοπρόσεκτους, θετική. Ανακαλύπτουν κάποιοι συγγραφείς το θέατρο και μάλιστα πειραματίζονται. Ηθοποιοί και σκηνοθέτες γράφουν, το Play έδωσε μια ώθηση αναμφισβήτητη. Δεν είναι όλα τα έργα που ανεβαίνουν πολύ καλά, ούτε ο πειραματισμός για τον πειραματισμό οδηγεί κάπου. Κριτής στο τέλος πάντα είναι το κοινό. Σε μια μικρή κοινωνία με δεσμούς οικογενειακούς, επαγγελματικούς, κοινωνικούς είναι αναμενόμενο κάθε καινούργιο έργο κάποιου συμπολίτη μας, γνωστού μας να προσελκύει νέους θεατές. Η συνέχεια πρέπει να ενδιαφέρει. Θα ξαναπάνε θέατρο, σε άλλη παράσταση; Το ίδιο συμβαίνει και με αρκετούς δημιουργούς, αρεστούς στα μίντια. Από τις δεκάδες παραγωγές και ομάδες, τις εκατοντάδες των ηθοποιών, αυτοί που θα ξεχωρίσουν είναι πολύ λίγοι. Αν υπάρξουν συνεργασίες, συνενώσεις και ώσμωση, μπορεί να υπάρξουν θετικά αποτελέσματα σε βάθος χρόνου. Αλλιώς, το ελεύθερο θέατρο θα περιθωριοποιηθεί, θα καταντήσει γκέτο και θα χαρίσει το κοινό, το μεγάλο κοινό στον ΘΟΚ και την τηλεόραση. Με δυο λόγια, ουκ εν τω πολλώ το ευ....

2η Πλατφόρμα Μονοδράματος 2016

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 προκηρύσσει την πρώτη εθνική διαγωνιστική πλατφόρμα Μονοδράματος από Κύπριους δημιουργούς ή ξένους κατοίκους της Κύπρου. Το 2015 η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 διοργάνωσε για πρώτη φορά στην Κύπρο, στο Αρχαίο Ωδείο της Πάφου, την 1η Πλατφόρμα Διεθνούς Μονοδράματος, παρουσιάζοντας σημαντικές παραστάσεις από το εξωτερικό. Η πρώτη διοργάνωση στόχευε στη γνωριμία του κοινού της Κύπρου με το θεατρικό αυτό είδος που αναπτύσσεται γοργά τα τελευταία χρόνια στο εξωτερικό.

Η διοργάνωση αυτή, με Επιμελητή τον σκηνοθέτη και θεατρολόγο Μηνά Τίγκιλη, ο οποίος εκπροσωπεί την

Κύπρο στο International Monodrama Forum του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (I.T.I.), στόχευε εξ αρχής στην καθιέρωση ενός θεαμού που θα οδηγήσει στο 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Μονοδράματος το 2017. Η Κύπρος, ως σταυροδρόμι πολιτισμών, προσφέρει στον Οργανισμό Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 το προνομιακό πεδίο για την καθιέρωση μιας τόσο σημαντικής γεωγραφικά, οικονομικά και τουριστικά - θεατρικής και καλλιτεχνικής διοργάνωσης για το νησί μας.

Το Μονόδρομα διαφοροποιείται από τον μονόλογο ως αυτόνομο είδος θεάτρου, αφού σε αυτό μπορούν να ερμηνευθούν από έναν μόνο ηθοποιό, περισσότεροι ρόλοι του ενός. Ξεκινώντας δειλά-δειλά από τη Βόρεια Ευρώπη στα

τέλη του 20ού αιώνα, κατέκτησε τη θεατρική σκηνή πολλών χωρών συνεχίζοντας την ανοδική του πορεία μέχρι σήμερα με γοργούς ρυθμούς. Αναγνωρίζοντάς το ως ένα αυτόνομο θεατρικό είδος τα τελευταία χρόνια, ολόένα και περισσότερες χώρες δημιουργούν και καθιερώνουν Εθνικά και Διεθνή Φεστιβάλ, εντός και εκτός Ευρώπης, με χαρακτηριστικά παραδείγματα φεστιβάλ σε Μ. Βρετανία, Τουρκία, Κόσοβο, Λουξεμβούργο, Ρωσία, Γερμανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα κ.ά.

Η φειντή διοργάνωση στοχεύει στην προβολή και προώθηση του Μονοδράματος ως μορφής σημαντικής έκφρασης της θεατρικής δημιουργίας, στην άρτια παρουσίαση νέων δημιουργιών, αλλά και στην προώθηση της κυ-

πριακής δημιουργίας στο εξωτερικό.

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017 προσκαλεί νέες παραγωγές μονοδράματος ή παραγωγές που δεν παρουσιάστηκαν στην Πάφο από δημιουργούς ή θεατρικά σχήματα στην Πάφο από τις 24 μέχρι και 31 Μαΐου 2016 σε διάφορους χώρους στο κέντρο της Πάφου.

Από τις παραστάσεις του 2016, θα επιλεγούν οι δύο καλύτερες για να συμμετάσχουν στο 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Μονοδράματος που θα πραγματοποιηθεί το 2017 στο πλαίσιο του επίσημου προγράμματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Την ευθύνη της επιλογής θα έχει τριμελής επιτροπή, που θα αποτελείται από προσωπικότητες του θεατρικού γίγνεσθαι.

Εννέα παραστάσεις

Με εννέα συνολικά παραστάσεις από Κύπριους δημιουργούς που ζουν και δημιουργούν στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό, ανάμεσά τους και πρεμιέρες, η Πλατφόρμα Κυπριακού Μονοδράματος θα διεξαχθεί στην αίθουσα της Παλιάς Ηλεκτρικής στην Πάφο, από την Τετάρτη, 25 Μαΐου έως και την Κυριακή, 29 Μαΐου.

Τετάρτη, 25 Μαΐου, 20:30

Τζόρνταν των Ανν Ρέυνολντς και Μόιρα Μπουφίνι
Ερμηνεία: Παναγιώτα Παπαγεωργίου σε σκηνοθεσία Μαρίνου Ανωγειράτη

Πέμπτη, 26 Μαΐου, 19:00

Rebecca, εμπνευσμένο από τον Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες
Δραματουργία, ερμηνεία & σκηνοθεσία: Χαραλαμπία Θεοφάνους
«Απολυμένη» του Αντώνη Τσιπανίτη, 20:30
Ερμηνεία: Μαρτίνα Βρόντη σε σκηνοθεσία Μαρίνου Θεοχάρους

Παρασκευή, 27 Μαΐου, 19:00

Edwina Dakin Williams:
Remember me to Tom
Ερμηνεία: Μαρία Μίχα
Δραματουργία /σκηνοθεσία: Ανθούλλης Δημοσθένους
Ο Μαύρος Μασέρ και ο Πόθος, βασισμένο σε διήγημα του Τένεσι Ουίλιαμς, 20:30
Ερμηνεία: Ανδρέας Αραούζος σε σκηνοθεσία Ανθούλλης Δημοσθένους

Σάββατο, 28 Μαΐου, 19:00

Μέδουσα ποίηση από Οβίδιο, Ησίοδο, Πετράρχη και Louise Bogan
Δραματουργία, ερμηνεία & σκηνοθεσία: Στέφανη Μαυροκορδάτου
Ο Καραγκιόζης, δραματοποιημένο διήγημα της Λένας Κιτσοπούλου, 20:30

Ερμηνεία: Ηρόδοτος Μιλτιάδου σε σκηνοθεσία: Ανδρέα Αραούζου
Μήδειας Μπούρκα του Ανδρέα Φλουράκη, 22:00
Ερμηνεία: Χριστίνα Χριστοφή σε σκηνοθεσία Ανδρέα Φλουράκη

Κυριακή, 29 Μαΐου, 20:30

Μήδεια - Ο Σπαραγμός της Ανατολής του Ευριπίδη
Ερμηνεία: Σοφία Καλλή σε σκηνοθεσία Δέσποινας Γκάτζιου (Οι παραστάσεις είναι μεταξύ 40 και 70 λεπτών). Εισιτήρια: 7 ευρώ η παράσταση ή 10 ευρώ ημερήσιο εισιτήριο
Πληροφορίες: 2693 2017

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Δύο θεατρικά έργα από το σύγχρονο και το κλασικό δραματολόγιο

«Η Τάξη μας», από τον ΘΟΚ

Θεατροκρισία // Πέραν των κάποιων εξεζητημένων υπερβολών, οι συντελεστές υπερασπίστηκαν το έργο και τις προδιαγραφές μιας επιτυχούς παράστασης, που επάξια θα εκπροσωπήσει προσεχώς στο Φεστιβάλ Αθηνών τους καλούς θεατρικούς μας αγώνες

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΗ

Το ανέβασμα του έργου από τον ΘΟΚ δεν συγκαταλέγεται μόνο στις εύστοχες επιλογές του φετινού του δραματολογίου, αλλά και στις θετικές καταγραφές ποιητικών σκηνοθετικών αναζητήσεων και εύληπτων έως πειστικών αποδόσεων στην ερμηνευτική απαιτητικών ρόλων. Είναι μάλιστα προς τιμήν του Θεατρικού μας Οργανισμού, που «Η τάξη μας», το περισσότερο γνωστό δραματουργικό «αφήγημα» του διάσημου Πολωνού θεατρικού συγγραφέως και δασκάλου του θεάτρου Ταντέους Σλομποτζιάνεκ, εγγράφεται ως πανελλήνια πρωτοπορία μετά τις αξιολογές της παραστάσεις σε πολλές χώρες.

Η υπόθεση βασίζεται τόσο στο βιβλίο «Γείτονες» του Αμερικανού Γιαν Τόμας Γκρος όσο και σε άλλες βιογραφικές μαρτυρίες, που συνέλεξαν ιστορικοί και δημοσιογράφοι, μεταξύ των οποίων η Anna Bikont. Έτσι, διασταυρώνοντας την αξιοπιστία των πηγών, αναφέρεται στο πογκρόμ των Εβραίων στην πολωνική πολίχνη Γεντβάμπνε τον Ιούλιο του 1941, που διαπράχθηκε, σύμφωνα με εξιστορήσεις αυτοπτών μαρτύρων, όχι από Γερμανούς, αλλά από τους «γείτονές» τους Πολωνούς με τη συμμετοχή των Γερμανών. Το αντιστημικό μένος των Ναζι έβρισκε προφανώς πρόσφορο έδαφος στην εκδικητική μανία μιας μερίδας Πολωνών, συγγενείς των οποίων είχαν σταλεί στα γκούλαγκ της Σιβηρίας ύστερα από την κατάδοσή τους από Εβραίους στους Σοβιετικούς, αφού είχαν καταλάβει την Ανατολική Πολωνία.

«Η τάξη μας. Ιστορία σε 14 μαθήματα», όπως αποτυπώνεται επεξηγηματικά ο τίτλος του δραματικού έργου του Σλομποτζιάνεκ, ζωντανεύει με συνεκδοκικούς όρους τα εγκληματικά δρώμενα των αυτουργών και των συνεργών τους στον τόπο, που δεν κατονομάζεται, για

να παραπέμψει και σε άλλους τόπους ενός άλλου τύπου φρικτότερου ολοκαυτώματος: την υποχθόνια εκτέλεση όχι σε στρατόπεδα συγκέντρωσης από διατεταγμένους ένστολους δήμιους, αλλά από σφαγείς συμπολιτών τους σε μια αποθήκη και σε κεντρική πλατεία. Η ερμηνευτική τάξη των δέκα συμμαθητών, Πολωνών και Εβραίων, εν είδει χορού νέας τραγωδίας, μέσα από τις φάσεις των χαμένων χρόνων της αθωότητας και της κατοπινής ενοχής ή της αλληλομετάθεσης ευθυνών, τα αιματηρά επεισόδια και τα συγκλονιστικά στιγμιότυπα της προδοσίας, της καταδίωξης, της ωμής βίας και της ανθρωποκτονίας, παραδίδει σε ανιστόρητους και αμνήμονες «ιδιαιτέρα» μαθήματα ιστορικής μνήμης, προσωπικής συνείδησης και διαπροσωπικής συλλογικής αυτογνωσίας. Εκπληρώνοντας έτσι την αποστολή του θεάτρου ως της κατ'εξοχήν πολιτικής τέχνης και διδακτικής νοήμονος θεατρικού λόγου χωρίς διδακτικούς ιστορικούς, αλλά με τη μετουσίωση της επί μέρους πραγματικότητας στην καθολικότητα της διαχρονικής και διατοπικής της συνισταμένης.

Ιστορική διαλεκτική

Στα βαθιά νερά μιας τέτοιας διαλεκτικής κατάφερε να μπει ο σκηνοθέτης

Γιάννης Καλαβριανός, εμπνέοντας στους δέκα ηθοποιούς του την ενσάρκωση της ατομικής ψυχής και του ομαδικού πνεύματος, τους ετερόνυμους και ομόνυμους χαρακτήρες των ηρώων και των αντιηρώων, τα φαντάσματα των σκοτωμένων Εβραίων στη μεταστοιχείωση της ζωντανής σκηνικής τους παρουσίας. Στην περίπλοκη και συγκεχυμένη σχέση της συγκεκριμένης ιστορίας Πολωνών-Εβραίων, που εκτείνεται από την περίοδο του μεσοπολέμου μέχρι τις μέρες μας, παρακολουθούμε τη μέθεξη συν-ανθρώπων αισθημάτων, όπως και την ανατρεπτική διάσταση της αντιθετικής έως αντιφατικής τους έκφρασης στη σύγκρουση με υποσυνείδητες ή έξωθεν δυνάμεις που τους ξεπερνούν: μεταξύ συμμαθητικής φιλίας και ενήλικης εκθρόνισης, ανιδιοτελούς αγάπης και σφοδρού μίσους, σεβασμού στη συνύπαρξη της θρησκευτικοφυλετικής ιδιαιτερότητας και ρατσιστικής πολεμικής ενάντια στην ετερότητα με την απάνθρωπη συγγένεια μιας ατομικιστικής επιβίωσης, σεξουαλικού βιολογικού και ταυτόχρονα αισθησιακής απόλαυσης, αληθινού έρωτα και συμβιβαστικής αποδοχής του. Ωστόσο, την ορατή ρήξη των δεσμών φιλίας ανάμε-

σα στους συμμαθητές και την απώλεια της μνήμης των αλλοτινών καλών ημερών υπενθυμίζει η αόρατη παρουσία των νοσταλγικών αναμνήσεων του απόντος μετανάστη συμμαθητή με το εμβληματικό όνομα Άμπραμ.

Τόσο στην πρώτη όσο και στη δεύτερη πράξη η δεκάδα των νεαρών ηθοποιών μας, ενώνοντας άλλοτε τη φωνή και τα σώματά τους σε συντονισμένη κινήσιολογία χορικού και άλλοτε σε συμμετρική δυάδα συνάντησης ή αντιπαράθεσης και αντιδικίας στα διαλογικά μέρη διαφοροποίησής τους από την ομάδα, ανέδειξαν τους πλασματικούς αληθοφανείς χαρακτήρες σε υπαρκτές τραγικές μορφές ενός ανεξίτητου δράματος. Από την αρμονική ενότητα «της τάξης» προπολεμικά και επί πρωθυπουργού Πιλοσύντσκι, που πίστευε στην πολυπολιτισμικότητα μιας πολυεθνικής Πολωνίας, μετά τον θάνατό του στην «αταξία» του διαχωρισμού και την απομόνωση των Εβραίων κατά τις προσευχές των καθολικών. Κάποιοι Εβραίοι συμμαθητές εκδηλώνονται υπέρ των Σοβιετικών με την είσοδό τους στην Πολωνία, άλλοι Πολωνοί στρατεύονται στο αντισοβιετικό αντιστασιακό κίνημα, ενώ μερικοί άλλοι κρύβουν και διασώζουν Εβραίους με αποκορύφωμα την

αληθινή αγάπη ενός Πολωνού συμμαθητή για την Εβραία συμμαθήτριά του, που αν και δεν τον αγαπά πραγματικά, αναγκάζεται να τον παντρευτεί και να αποαστεί τον καθολικισμό. Ωστόσο, στο πρόσωπο του Ζίγκμουντ, που παραμονές του θανάτου του ομολογεί τις εφιαλτικές του τύψεις για την κακοποίηση Εβραίων, ο Πολωνός συγγραφέας καταθέτει το «mea culpa» εκ μέρους των συμπατριωτών του.

Αν σημείωνα δύο λόγια για τη σκηνογραφία, θα έλεγα πως στο θεατρικό σανίδι θα προτιμούσα πιο παλαικό ξύλινο δάπεδο και φθαρμένους τους πάγκους της τάξης για ευνόητους λόγους: τη δημιουργία κλίματος εποχής, όπως επιτεύχθηκε με τη μουσική και όπως το πέτυχε λειτουργικά και συμβολικά ο σωρός των ρούχων στην αποθήκη, που μου θύμισαν τις σιότητες των προσωπικών αντικειμένων των Εβραίων του Ολοκαυτώματος στις προθήκες του στρατοπέδου του Άουσβιτς. Όπως, εξάλλου, η μικρογραφία του ολοπράσινου κιμπούτς μάς μετέφερε στο σημερινό Ισραήλ της μετεκατάστασης πολλών Εβραίων από την Πολωνία. Αν το πραγματικό δέντρο στη μια γωνιά της σκηνής και ο πίνακας του Χίτλερ στην άλλη σε αντίθεση με τον πίνακα στο προσκήνιο του ποδαροδεμένου προβάτου επί σφαγής παρέπεμπαν σε πολυσημία συμβολισμών, και αν μου άρεσε η σκηνή του εβραϊκού γάμου, μου προκάλεσε ομολογουμένως αντισθητική έκπληξη η εκσφενδόνιση του κραμπού (sic), που έσκασε στα πόδια σχεδόν των θεατών της πρώτης σειράς, όπου και καθόμουν. Αν ο σκηνικός νατουραλισμός επέτρεψε τον αιμόφυρτο Γιάκουμπ Κατς, έπρεπε το σπάσιμο του κεφαλιού με τα μυαλά έξω να μεταβάλλει τη σκηνή σε λαχαναγορά;

Πέραν όμως των κάποιων εξεζητημένων υπερβολών, οι συντελεστές υπερασπίστηκαν το έργο και τις προδιαγραφές μιας επιτυχούς παράστασης, που επάξια θα εκπροσωπήσει προσεχώς στο Φεστιβάλ Αθηνών τους καλούς θεατρικούς μας αγώνες.

«Δεσποινίς Τζούλια», από την «Εοτία»

Έχουμε επανειλημμένα μιλήσει για τις σκηνοθετικές προτιμήσεις του Αγί Παϊκού, τόσο στη σύγχρονη ποιητική θεατρογραφία όσο κυρίως στο παγκόσμιο κλασικό ρεπερτόριο, που του έχει αισθητώς εμπλουτίσει την εμπειρία της εντύπωσης σε εμβληματικά έργα κορυφαίων συγγραφέων των δύο προηγούμενων αιώνων και συνεπακόλουθα τη μελέτη της εποχικής τους ατμόσφαιρας. Με αποτέλεσμα, η αυστηρή επιλογή για μεταφορά κάποιων εξ αυτών στην «Εοτία» του με τη σκηνογραφική θαλπωρή της να συνδυάζεται από τα άρτια σκηνοθετικά του σύνεργα και τη

συνεισφορά αναγνωρίσιμων γυναικών ηθοποιών μας, όπως και τις ολοένα αξιοπρόσεκτες φιλότιμες προσπάθειες νεαρών ηθοποιών μας. Τόσο, που πιστεύω ότι έχουν σφυρηλατήσει το ταλέντο τους από το θεατρικό εργαστήρι των δοκιμών στο σανίδι της δοκιμασίας για μια αξιοπρεπή παράσταση συνεχούς προστιθεμένης αξίας. Η «Δεσποινίς Τζούλια» του Αύγουστου Στρίντμπεργκ συνιστά το πρόσφατο παράδειγμα μιας τέτοιας αποτίμησης με κριτήρια πάντα τις υποσχετικές δυνατότητες των παιδιών, που μεγαλώνουν μέσα στον μικρό, αλλά επαρκή σκηνικό χώρο του Αγί Παϊκού.

Και οι τρεις ηθοποιοί ενσάρκωσαν πρωταγωνιστικά τους ρόλους του αριστοτεχνικού ψυχογραφικού δράματος, του μεγάλου Σουηδού δραματουργού και πατέρα του σύγχρονου θεάτρου, κατά τον Ο' Νηλ. Η Φάνη Πέτσα, που υποδύθηκε την υπέρβια Κριστίν, προσωποποίησε της τυπολατρικής πίστης και της συναίσθησης της θέσης της στην ταξική ιεραρχία. Στον αντίποδα ο αρραβωνιαστικός της Ζαν, τον χαρακτήρα του οποίου πρόβαλε ο Γιώργος Χατζηκυριάκος. Σκόπιμος ο υποκριτικό στομφώδης τόνος στη φωνή του ως υπέρβιας του κόμης και επίδοξος κατακτητής στο παιχνίδι κάθε ευάλωτης

εξουσίας, που εκπροσωπεί η κόρη του κόμης Τζούλια, τον αντινομικό ψυχισμό της οποίας διαδραμάτισε η Ελεωνόρα Σερένα. Η γυναίκα ενός μετέωρου και κληρονομικά τρωτού συναισθηματικού κόσμου, που κατακυλιό από τα ψηλά δώματα του αρχοντικού της στην κουζίνα του υπηρετικού της προσωπικού, για να συννευρεθεί με τον Ζαν της ανενδοίαστης υπέρβασης κάθε ηθικού φραγμού για κοινωνική άνοδο. Εμφανής η αλληγορική σημειολογία της σφαγής του καναρινιού της Τζούλιας, που το αδίστακτο χέρι του διαπράττει στα παρασκηνία και ευτυχώς όχι επί σκηνής.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Παρουσίαση //

Μεγάλη αναδρομική έκθεση αφιερωμένη στο έργο του Γκλυν Χιουζ εγκαινιάζει στις 27 Μαΐου το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών στη Λευκωσία

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Μεγάλη αναδρομική έκθεση αφιερωμένη στον Γκλυν Χιουζ (1931-2014), έναν από τους σημαντικότερους δημιουργούς της σύγχρονης εικαστικής σκηνής της Κύπρου, που σημάδεψε, με την πολυμορφία προσωπικότητας και το πολύπλευρο έργο του, την καλλιτεχνική και πνευματική ζωή του τόπου μας, θα φιλοξενήσει, από την ερχόμενη Παρασκευή, 27 Μαΐου, το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας.

Η έκθεση διοργανώνεται σε επιμέλεια Γιάννη Τουμαζή και επιχειρεί να αναδείξει όλες τις πλευρές της πολύχρονης καλλιτεχνικής πορείας του Χιουζ.

Ο καλλιτέχνης παρουσιάζεται μέσα από το έργο του αλλά και πλούσιο αρχειακό υλικό, που καλύπτει όλες τις πτυχές της δουλειάς του, από τη ζωγραφική, το θέατρο, την καλλιτεχνική κριτική και τη δημοσιογραφία.

Περιλαμβάνει, επίσης, συνεντεύξεις με Κυπρίους και ξένους (καλλιτέχνες και μη) που τον γνώριζαν και εργάστηκαν μαζί του, καθώς και παρουσιάσεις έργων καλλιτεχνών από τους οποίους επηρεάστηκε στο έργο του.

Ο επιμελητής της έκθεσης, Γιάννης Τουμαζής, απαντώντας στο ερώτημα «γιατί μια έκθεση για τον Γκλυν Χιουζ και γιατί τώρα», αναφέρει σε σημείωμά του ότι «λίγοι καλλιτέχνες έχουν αφήσει τόσο έντονο το στίγμα τους στην Κύπρο όπως ο Γκλυν Χιουζ. Αν και Ουαλός, η συνεχής παραμονή του στο νησί για σχεδόν έξι δεκαετίες (1956-2014) λειτούργησε καταλυτικά στην ανάπτυξη της σύγχρονης τέχνης στην Κύπρο και όχι μόνο».

Ζωγράφος, σκηνογράφος, σκηνοθέτης, δάσκαλος και παιδαγωγός, δημοσιογράφος, κριτικός τέχνης και κινηματογράφου, συγγραφέας, ποιητής, από τους πρωτοπόρους της περιφέρειας και των χάλκινων στην Κύπρο, και πολλά άλλα, ο Γκλυν Χιουζ (1931-2014) ήταν μια πολύπλευρη προσωπικότητα, γεμάτη ένταση, χρώμα και φως, όπως ακριβώς και το έργο του, προσθέτει ο Γιάννης Τουμαζής, επιχειρώντας να τοποθετήσει τη σημασία της συμβολής του Χιουζ, σε όλες τις διαστάσεις και τα συμφοραζόμενά της, στην ανάπτυξη της σύγχρονης κυπριακής τέχνης.

Καθοριστική για την πορεία που θα έπαιρναν τα καλλιτεχνικά πράγματα του τόπου ήταν η στενή σχέση και συνεργασία του Γκλυν Χιουζ με έναν άλλο πρωτοπόρο της κυπριακής εικαστικής δημιουργίας, τον Χριστόφορο Σάββα, με τον οποίο ίδρυσαν, στα πολυτάραχα, από κάθε άποψη, χρόνια της δεκαετίας του '60, την γκαλερί «Απόφασις» στη Λευκωσία. Μια κίνηση θεμελιώδους σημα-

Κατοπεύσεις στο έργο ενός από τους μεγάλους της κυπριακής τέχνης

Glyn Hughes

1931-2014

σίας, σύμφωνα με τον κ. Τουμαζή, που επρόκειτο να αναδιαμορφώσει τον καλλιτεχνικό και πολιτιστικό χώρο του τόπου, αφού, «για πρώτη φορά, οι σκόρπιες σκέψεις και τα οράματα μιας ομάδας νέων και δυναμικών ανθρώπων βρίσκουν κατάλληλο χώρο και πεδίο έκφρασης, σε ένα νησί όπου, παρά τη μόλις αποκτηθείσα ανεξαρτησία, επικρατούσαν έντονες πολιτικές, κοινωνικές και πνευματικές αντιφάσεις».

Θέτοντας τις βάσεις του μοντερνισμού

Ο αφηρημένος εξπρεσιονισμός του Χιουζ, αλλά και η πολυεπίπεδη δραστηριοποίησή του στο καλλιτεχνικό γίγνεσθαι, θα υποθεμελιώσει αλλά και θα μπολιάσει όλες τις νεότερες απόπειρες στην κυπριακή τέχνη, ανατρέποντας καθιερωμένες αισθητικές συμβάσεις και εισάγοντας έναν ζειδωρο και ανατρεπτικό τρόπο σκέψης όσον αφορά την προσέγγιση της εικαστικής δημιουργίας.

Ο Χιουζ και ο Σάββα, σημειώνει περαιτέρω ο Γιάννης Τουμαζής, «υπήρξαν οι πρωτοπόροι στην ανατροπή των μέχρι τότε δεδομένων της καλλιτεχνικής σκηνής της Κύπρου και κατάφεραν να εισαγάγουν στο νησί έναν καινούργιο και συναρπαστικό τρόπο σκέ-

ψης όσον αφορά την τέχνη. Μέσα από τις συνεχείς εικαστικές αναζητήσεις τους και τις καινοτόμες δράσεις τους, οι καλλιτέχνες αυτοί έθεσαν τις βάσεις του μοντερνισμού και της αφαίρεσης για μια συνειδητή μετάβαση από το τοπικό στο παγκόσμιο, ακριβώς τη στιγμή που η τέχνη είχε αρχίσει να παίρνει έναν σχεδόν ακαδημαϊκό χαρακτήρα».

Μέσα από μια διαχρονικά σταθερή πορεία, ο Γκλυν Χιουζ, πάντα παρών σε οτιδήποτε ενδιαφέρον συνέβαινε στον τόπο, υπήρξε ο μεθοδικός και συνάμα ένθερμος πρωτοπόρος του αφηρημένου εξπρεσιονισμού στην Κύπρο. Με την πολυμορφία συμβολής του, ο Χιουζ δημιούργησε τις προϋποθέσεις εκείνες που ενθάρρυναν την ενεργό συμμετοχή του κοινού στα όσα καινούργια και καινοτόμα συνέβαιναν στον χώρο της τέχνης.

Αναφερόμενος ειδικότερα στην έκθεση, ο Γιάννης Τουμαζής επισημαίνει ότι αποτελεί οφειλόμενη τιμή σ' έναν μεγάλο καλλιτέχνη και εξετάζει τις διάφορες πτυχές της καλλιτεχνικής προσωπικότητας του Γκλυν Χιουζ από το 1931 που γεννήθηκε μέχρι και τον θάνατό του τον Οκτώβριο του 2014, παρουσιάζοντας, πέρα από σημαντικά έργα του, τόσο ζωγραφικά όσο και σκηνογραφικά για το θέατρο, εκτεταμένο

αρχειακό υλικό, καθώς και πολλές μαρτυρίες ανθρώπων που τον γνώρισαν κατά τη διάρκεια της πλούσιας δημιουργικής του πορείας.

Και κατέλειπε πίσω του, καταλήγει, ένα σημαντικό έργο, «καίριο για την κατανόηση της εξέλιξης των εικαστικών στην Κύπρο τα τελευταία εξήντα χρόνια».

Παράλληλες δράσεις

Στο πλαίσιο της έκθεσης θα οργανωθούν, ταυτόχρονα, σειρά παράλληλων εκδηλώσεων γύρω από τη ζωή και το έργο του Glyn Hughes, το αναλυτικό πρόγραμμα των οποίων θα ανακοινωθεί σύντομα. Επιπλέον, από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Δεκέμβριο, θα λειτουργήσει στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών το Ανοικτό Αρχείο Glyn Hughes, στο οποίο θα μπορούν να δώσουν πληροφορίες όσοι έχουν έργα ή άλλο υλικό σχετικό με τον καλλιτέχνη. Επίδειξη του Αρχείου Glyn Hughes είναι να συγκεντρωθούν όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία για το πολυμορφικό έργο του καλλιτέχνη, με κύριο στόχο την έκδοση ενός πλήρους και αναλυτικού καταλόγου της δουλειάς του. Πληροφορίες για τις μέρες και ώρες λειτουργίας του Αρχείου θα ανακοινωθούν προς το καλοκαίρι. Για την έκθεση, θα εφαρμοστεί, επίσης, ειδικά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο βασίζεται στην έννοια του Συμμετοχικού Μουσείου και σκοπό έχει να δημιουργήσει μια παιδαγωγική πλατφόρμα διάλογου με το ευρύ κοινό.

Πληροφορίες

Την έκθεση θα εγκαινιάσει η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κύριος Νίκος Αναστασιάδης την Παρασκευή, 27 Μαΐου 2016, στις 19:00. Διάρκεια: 27 Μαΐου 2016 - 23 Ιουλίου 2016 & 6 Σεπτεμβρίου 2016 - 17 Δεκεμβρίου 2016.

Θα ακολουθήσει πάρτι στις 20:00 στον κήπο της Παλιάς Ηλεκτρικής Παλιάς Ηλεκτρικής 19, 1016 Λευκωσία, Τ: 22797400, info@nimac.org.cy, www.nimac.org.cy

Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά εκτός Κυριακής και Δευτέρας, 10:00-21:00

ART AERI LTD

Βασίλισσα Βικτωρία

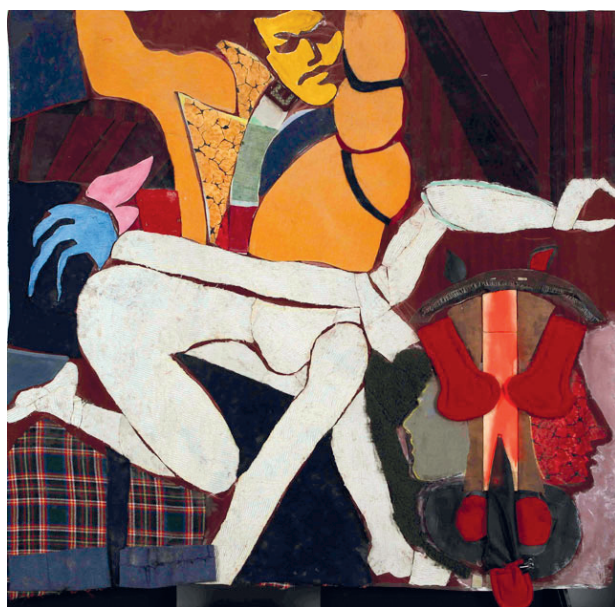
Η Αλεξανδρίνα Βικτωρία γεννήθηκε στις 24 Μαΐου 1819 και πέθανε στις 22 Ιανουαρίου 1901. Ήταν Βασίλισσα του Ηνωμένου Βασιλείου

Μεγάλης Βρετανίας και Ιρλανδίας και Αυτοκράτειρα των Ινδιών. Η περίοδος της βασιλείας της διήρκεσε εξήντα τρία χρόνια. Στις 20 Ιουνίου 1837, είκοσι επτά ημέρες μετά την ενηλικίωση της Βικτωρίας, ο θείος της, Βασιλιάς Γουλιέλμος Δ', πέθανε. Το γεγονός της ανήγγειλαν ο Αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι και ο Αυλάρχης Μαρκίσιος του Κόνινγκχαμ, καλώντας την να αναλάβει τον θρόνο. Η ίδια σημείωσε στο ημερολόγιό της την ημέρα εκείνη: «Είμαι πολύ νέα και σε πολλά, αν όχι σε όλα, άπειρη αλλά είμαι σίγουρη πως πολύ λίγοι έχουν πότερη αληθινή καλή πρόθεση και περισσότερο αληθινό πόθο να πράξουν ό,τι είναι καλό και δίκαιο, απ' ό,τι έχω εγώ».

Ο πρώτος εξάδελφος της Βικτωρίας, Πρίγκιπας Αλβέρτος, επισκέφθηκε το Λονδίνο το 1839. Εκεί συναντήθηκε για δεύτερη φορά με τη Βικτωρία και μεταξύ τους δημιουργήθηκε ειδύλλιο, το οποίο σύντομα κατέληξε σε πρόταση της Βασίλισσας να γίνει σύζυγός της. Το ζευγάρι απέκτησε εννέα παιδιά, οι γάμοι των οποίων με άλλα μέλη ευρωπαϊκών βασιλικών οίκων υπήρξαν η αιτία να αποδοθεί στη Βικτωρία το προσωνύμιο η Γιαγιά της Ευρώπης. Στις 10 Ιουνίου 1840, ευρισκόμενη μέσα σε ανοιχτή άμαξα μαζί με τον Αλβέρτο, και ενώ διήνυε την πρώτη εγκυμοσύνη της, δέχθηκε αποτυχημένη δολοφονική επίθεση. Το 1842 έγιναν σε βάρος της άλλες τρεις απόπειρες, που οδήγησαν τον Αλβέρτο να προτείνει στα μέλη του Κοινοβουλίου την ψήφιση της «Πράξης περί Εσχάτης Προδοσίας». Το Νοέμβριο του 1861 ο Πρίγκιπας Αλβέρτος προσβλήθηκε από τυφοειδή πυρετό και στις 14 Δεκεμβρίου 1861 πέθανε, βυθίζοντας τη Βικτωρία σε μία μακρά περίοδο πένθους. Το 1864 η Βικτωρία παραχώρησε στην Ελλάδα τα Επτάνησα ως δώρο για την ανάδειξη στον ελληνικό θρόνο του ανιψιού της Πρίγκιπα της Δανίας Γουλιέλμου Γεωργίου. Η παραδοσιακή πολιτική της Αυτοκρατορίας για θαλάσσια κυριαρχία οδήγησε στη στήριξη το 1878 της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με αντάλλαγμα την παραχώρηση στη Μεγάλη Βρετανία της Κύπρου. Το 1897 γιόρτασε το Αδαμάντιο Ιωβηλαίο της ηγεμονίας της. Στην προσωπική της ζωή τα τελευταία χρόνια αντιμετώπισε μία σειρά θανάτων και ασθενειών παιδιών και εγγονών της. Τελικά η Βασίλισσα Βικτωρία, η «Χίρα του Ουίνδσορ» και «Γιαγιά της Ευρώπης» απεβίωσε στις 22 Ιανουαρίου του 1901, αφήνοντας πίσω της μία Αυτοκρατορία, στην οποία ο «Ήλιος ποτέ δε δύει» και έχοντας ταυτίσει το όνομά της με μία ολόκληρη εποχή.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίον 71, Λ/σία

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Αισθάνονται άβολα και τονονάζουν αυτό ηθική. Η σκωπτική αυτή ρήση για την ηθική, λέγει πολλά, και σοφά, όπως συμβαίνει τόσο συχνά με τα έγκυρα αστεία. Η ηθική δεν είναι απλώς μια σφαίρα της φιλοσοφικής θεωρίας, ούτε και ένας τρόπος αποτίμησης της ζωής - των πράξεων και φιλοδοξιών μας, που συνυπάρχει με τους υπόλοιπους τομείς των ασχολιών μας, διαθέσιμος για επίσκεψη, όταν αυτό βολεύει. Είναι, αντίθετα, μια συνολική αξιολόγηση της πρακτικής μας ζωής, των πράξεών μας, μέτρο αξιολόγησης κάθε έκφρασης της πρακτικής μας ζωής, που είναι σκοπός της να μη βολεύει. Κι είναι άβολη, για δύο λόγους. Πρώτα, σαν ηθική, είναι επιτακτική, κανονιστική. Νόμος σιδηρούς, μετρά με ένα «δέον» που δεν ανήκει σε κανένα να αγνοήσει, ή ελεύθερα να παρακάμψει. Ένα «δέον», κανόνες που είναι, από την φύση τους καθολικοί, απαράβατοι κι αδιαπραγμάτευτοι. Δεύτερον, είναι ένα αυστηρό μέτρο. Ένας άκαμπτος κανόνας, που τείνει να θέσει υψηλά τον πήχυ, να ζητήσει κάτι περισσότερο, να βαθμολογεί, τόσο συχνά, κάτω από τον βάση.

Είναι προφανές, από αυτά τα εισαγωγικά για την φύση της ηθικής, ότι δεν προσφέρεται για εύκολη συγκατοίκηση με την πολιτική. Περισσότερο από κάθε άλλον τομέα της ανθρωπίνης δραστηριότητας, το «άβολο» της ηθικής αφορά τον χώρο της πολιτικής. Γιατί η πολιτική αρένα, χώρος κατ'εξοχήν ανταγωνιστικός, με διακύβευμα και απώτατη διεκδίκηση την απόκτηση δύναμης κι εξουσίας, κι αποκλεισμό των αντιπάλων από αυτή, συνεπάγεται μιαν αμφιλεγόμενη σχέση με την ηθική. Είναι παροιμιακή η σύνδεση της δύναμης με την διαφθορά, ή, έστω, τον πειρασμό της διαφθοράς, ειδικά όπου υπολείπεται ο αποτελεσματικός δημοκρατικός έλεγχος. Η, πολύ πιο κραυγαλέα, εκεί που αυτός λείπει εντελώς, όπως μαθαίνουμε ξανά και ξανά, μετά την πτώση των τυράννων, όπως, αυτόν τον καιρό, σε αραβικές χώρες.

Σωφροσύνη, ακεραιότητα

Κι όμως, οι ίδιοι οι πολιτικοί, βάζουμε τον πήχυ για την ηθική μας αξιολόγηση τόσο ψηλά. Διεκδικούμε την εξουσία προβάλλοντας διανοητικές και ηθικές αρετές, στην υπηρεσία μάλιστα της διασφάλισης του κοινού αγαθού. Κυριότητες από αυτές, αρετές που είναι αδιανόητο να λείπουν από τον πολιτικό, είναι, πρώτον, η σωφροσύνη, η κατ'εξοχήν πολιτική αρετή της ικανότητας να επιλέγεται το πρακτέον. Ο σόφρων, ο φρόνιμος πολιτικός αναμένεται να μπορεί να ζυγίσει ποια είναι η ενδεικνυόμενη, η λυσιτελέστερη στις περιστάσεις απόφαση για δράση. Ξεχωρίζει, ακόμα, ως απαραίτητη αρετή η ακεραιότητα. Η διασφάλιση ότι ο πολιτικός διαθέτει εκείνη την ηθική ποιότητα του χαρακτήρα, ώστε να μην εκπέσει από την υπεσχημένη επιζήτηση του κοινού αγαθού, προκρίνοντας κάποιο ίδιο αγαθό, κάποιο ιδιοτελές συμφέρον.

Αλλ' όσο κι αν οι αρετές αυτές προβάλλονται από τον πολιτικό ότι τον

Ιστορίες αλλιώς // Περισσότερο από κάθε άλλον τομέα της ανθρωπίνης δραστηριότητας, το «άβολο» της ηθικής αφορά τον χώρο της πολιτικής

καταξιώνουν ως ένα ξεχωριστά προικισμένο άτομο, ως έναν «άριστο», που ενδείκνυται από αυτές τις ξεχωριστές του αρετές να διεκδικήσει την εξουσία, δεν αποτελούν αυτές ένα πρόσθετο πλεονέκτημα, κάτι πρωτότυπο, που θα έπρεπε να εκπλήξει τους ψηφοφόρους ή κυβερνώνμενους. Δεν είναι κατ'εξαίρεση «εξαίρετος» ο πολιτικός, αλλά κατ'απαιτησιν των κυβερνωμένων.

Διαθέτουν, σαν σύνολο οι κυβερνώμενοι, το «ηθικό αίσθημα» να αναζητούν στους πολιτικούς τις αρετές που τους προάγουν στην δημόσια σφαίρα ως τους άριστους, τους πλέον ενδεικνυόμενους να αναλάβουν δημόσιο αξίωμα, να τους εμπιστευτούν οι πολίτες τις τύχες τους. Εκείνους, μάλιστα, που η φρόνιμη διαγωγή τους στην εξουσία, η λαμπρή διακονία τους, το ηγετικό τους ανάστημα, θα παράσχουν πρότυπα, θα διδάξουν τις αξίες μιμήσεως αρετές, «ως αν ο φρόνιμος ορίσειεν». Ακόμη πιο ιδανικά, όπως το ώρισε ο Αριστοτέλης, εκείνους που θα αναδείξουν την πολιτική ως τρόπο κι ευκαιρία παιδείας. Την ενάσκηση με την πολιτική, για πολίτες και πολιτευομένους, την αγορά και την «πόλη», έναν χώρο αγωγής και ηθικής τελείωσης των ανθρώπων, που

ανθούν σαν άνθρωποι. Επιτυγχάνουν έτσι μέσα στην εκπλήρωσή τους, σαν όντα πολιτικά το ανώτατο αγαθό, την ευδαιμονία.

Πώς, λοιπόν, στο φως όλων αυτών των θετικών κρίσεων και προσδοκιών από τον πολιτικό και την πολιτική, να κρίνει τόσο «σκωπτικά», τόσο σκεπτικιστικά, η κοινή αντίληψη την «άβολη» συμβίωση ηθικής και πολιτικής; Πώς προήλθε, και ποιος ευθύνεται γι' αυτήν την ογκούμενη διάσταση ανάμεσά τους; Γιατί αυτό το χάσμα ανάμεσα στο «δέον» και το «πραγματικό», όταν οι επιλογές μας, σε ό,τι αφορά πολιτικούς και πολιτικές, προσβλέπουν στο πρώτο για να διορθώσει ή βελτιώσει το δεύτερο; Γιατί να θεωρείται δεδομένη η διάσταση θεωρίας και πραγματικότητας, όταν αντίθετα, η φιλοσοφική θεωρία, κι η ελληνική μάλιστα πολιτική φιλοσοφία, επιχειρηματολογεί για την αμοιβαία τους στήριξη και προαγωγή;

Γιατί θα έπρεπε να παραδοθεί κανείς, τόσο αμαχητί, στα «κυνικά» επιχειρήματα ότι η αναζήτηση του ηθικού στον χώρο της πολιτικής ισοδυναμεί με μια αφελή παραγνώριση των σκληρών κανόνων και τρόπων του πραγματικού, που διέπουν την πολιτική; Κι ότι, όπως

επιχειρεί να προσγειώσει τον φιλόσοφο Σωκράτη ο Θρασύμαχος στην Πολιτεία του Πλάτωνα, «ο δίκαιος πάντα χάνει στον ανταγωνισμό με τον άδικο»; Γιατί θα έπρεπε να θεωρήσουμε ως δεδομένη την θεωρία των «βρόμικων χειρών», του Σαρτρ και του Βάλζερ, ότι η διάζευξη ανάμεσα στην αποτελεσματικότητα στην άσκηση πολιτικής και την ηθική ποιότητα των μέσων ή και των σκοπών της, είναι «αποκλειστική», δηλαδή αποτελεσματικότητα και ηθική αποκλείονται αμοιβαία και αδήριτα;

Όσοι αναλαμβάνουμε σαν λειτουργήματα την πολιτική, ανάγκη να αναμετρηθούμε με τις απαιτήσεις αυτές, το ηθικό πείσμα των πολιτών. Το ζήτημα της επιστροφής της ηθικής στην πολιτική δεν αφορά μονάχα το φιλοσοφικό ερώτημα για την παρουσία, ή την συνάφεια ηθικών αξιολογήσεων στον χώρο της πολιτικής. Αν η «εμβουλία», η ορθή διαβούλευση στην πολιτική αφορά ένα ηθικό «εύ». Αφορά και το πρωταρχικό αίτημα της επιστροφής της πολιτικής στην ηθική. Ο πολιτικός, εμείς οι πολιτικοί, δεν μπορούμε, δεν επιτρέπεται να παύσουμε να θεωρούμε εαυτούς σαν ηθικά υποκείμενα. Η πολιτική πράξη, η πολιτική σαν καθαρά χώρος της ορ-

θής πράξης, είναι χώρος αξιολόγησης του πολιτικού. Ηθικής, όχι λιγότερο αξιολόγησης. Διότι η διαγωγή του πολιτικού συμβάλλει ουσιαστικά, κι οι πολιτικοί επιτρέπεται να το αγνοούμε αυτό, στην «αγωγή» του πολίτη.

Αν ο πολίτης ζητεί από τον πολιτικό φρόνηση κι ικανότητα, ρεαλισμό κι ευελιξία στην διαχείριση του πραγματικού, κι όσα η πραγματικότητα επιτάσσει (όχι πάντα όμορφη, και σχεδόν ποτέ όπως την θέλουμε), γιατί θα πρέπει επίσης να περιμένουμε να συμβιβαστεί στην παραίτηση από τη φιλοδοξία να διασώσει ό,τι μπορεί από τις αξίες και την ακεραιότητα ανώτερων ηθικά φιλοδοξιών του; Και γιατί έτσι εύκολα να θέλουν οι πολιτικοί να απαλλαγούν από την ευθύνη τέτοιων ανώτερων φιλοδοξιών και δεσμεύσεων;

Ο κόσμος είναι όπως είναι, αυτό είναι παραδεκτό, και οι πολίτες θέλουν εμάς τους πολιτικούς να πατούμε γερά στη γη. Αλλά γιατί να παραιτηθούν από το δικαίωμα εμείς να προσπαθούμε, και να το απαιτούν κι από μας τους πολιτικούς να προσπαθούμε, να είμαστε αυτό που θέλουμε, που ευελπιστούμε να είμαστε; Αν η ηθική αφορά την αποτίμηση των πράξεων, της πρακτικής ζωής, γιατί να δεχθούμε σαν αναπόφευκτη την αποσύνδεση του κατ'εξοχήν χώρου της πράξης, της πολιτικής, από τις συνέπειες της πολιτικής πράξης, και την ηθική της αποτίμηση σε αναφορά προς αυτές;

Όλο και περισσότερο, ο πολίτης ανησυχεί ότι η φερόμενη διάσταση ηθικής και πολιτικής, δεν αφορά τόσο την διάσταση ανάμεσα στην θεωρία και την πραγματικότητα, το φιλοσοφικά αμφισβητήσιμο χάσμα ανάμεσα στο «δέον» και το «είναι», αλλά μια πολύ πιο άμεσα κατακρητέα απόσταση ανάμεσα στον λόγο και την πράξη των πολιτικών.

Αυτά είναι κρίσιμα ερωτήματα. Η διαφαινόμενη απαξίωση της πολιτικής στα μάτια του Κύριου πολίτη καθιστά τη συζήτησή τους πιο κρίσιμη, πιο επιτακτική, πιο επίκαιρη. Η πραγμάτευση αυτών των ερωτημάτων, από διακεκριμένους ακαδημαϊκούς και στοχαστές στο συνέδριο αυτό που οργάνωσε το Ευρωπαϊκό Κόμμα, για τη σχέση ανάμεσα σε Ηθική και Πολιτική, και που κατατίθενται εναργώς στον ανά χειράς τόμο, αντανακλά ένα κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον με επείγουσες πνευματικές ανησυχίες, στις οποίες οι συζητήσεις αυτές αποστίνονται.

Το πολιτικό σκηνικό τα τελευταία χρόνια παρέσχε μια ανελέητη πλημμυρίδα από εναύσματα για ανήσυχο προβληματισμό στο κοινωνικό σώμα. Στον ευρύτερο ορίζοντα, οι ανησυχητικές εξελίξεις σε ό,τι αφορά την οικονομία και την ευημερία των πολιτών και της κοινωνίας, έδειξαν τους πολιτικούς, και οπωσδήποτε εκείνους στο ηθικό της εκτελεστικής εξουσίας, με μικρότερη εξουσία και ιδεολογική επάρκεια, ή και ικανότητα, ίσως, να ελέγξουν τις εξελίξεις. Ξανά και ξανά, αποκαλύπτει στον Τύπο επαναφέροντας το απειλητικό φάσμα του πιο καταλυτικού διαφθορέα του ηθικού κύρους της πολιτικής και των πολιτικών, αυτού της διαπλοκής.

Μπορούν οι πολιτικές πράξεις, αποφάσεις ή ολιγωρία κι η έλλειψη των, να αποδεσμευθούν από την ευθύνη των τραγικών συνεπειών τους; Ιδού ένα ερώτημα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

«Πηγαίνω στην Κύπρο για να παίξω, μετά ο καρκίνος μου...»

Προβολές // Εξομολόγηση της Άννας Συνοδινού όταν ανακάλυψε πως έπασχε από την επάρατο ασθένεια - Μια άγνωστη πτυχή της στενής σχέσης της μεγάλης ηθοποιού με την Κύπρο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

«**Α**κουσέ με προσεκτικά. Έχω καρκίνο στο παχύ έντερο...». Δεν μπορούσε να πιστέψει στ' αφτιά του αυτά που του έλεγε η θεία του Άννα Συνοδινού, ένα πρωινό μέσα στη θάλασσα, μακριά από τ' αφτιά άλλων μελών της οικογένειάς τους. «Θεία και μου το λες τώρα; Εδώ μέσα στη θάλασσα; Πρέπει να φύγουμε αμέσως. Ξέρω καλούς γιατρούς στο Ισραήλ, που μπορούν να σε κάνουν καλά», της απάντησε ο ανειψιός της, αυτός που τον εμπιστευόταν όσο κανέναν άλλο, η τελευταία μεγάλη τραγωδός του ελληνικού θεάτρου. Μήπως αυτός δεν ήταν ο μόνος που της έλεγε την αλήθεια για τα κομματικά; Με αυτόν δεν μιλούσε ώρες ολόκληρες για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα; Αυτόν δεν προόριζε για σύμβουλό της στο νέο κόμμα που σχεδίαζαν να ιδρύσουν στην Ελλάδα, μαζί με τον μακαριστό Χριστόδουλο; «Όχι, δεν είναι ώρα για να εγχειριστώ. Πρέπει να πάω στην Κύπρο για να παίξω. Το έχω υποσχεθεί στην Κλαίρη», του απάντησε με μία ηρεμία που σου έσπαζε τα νεύρα. «Ρε, θεία, τι είναι αυτά που μου λες τώ-

που τον είχε εμπιστευτεί σε έναν βασιλιά της Θράκης, είχε συγκλονίσει τους χιλιάδες θεατές στο αρχαίο θέατρο της Ίλιδας. Είναι μια πόλη κοντά στην Ολυμπία. Από εκεί είχαν αρχίσει οι Αγώνες, που στη συνέχεια έγιναν περισσότερο γνωστοί ως Ολυμπιακοί Αγώνες.

Η Άννα Συνοδινού, υποφέροντας από καρκίνο στο παχύ έντερο, έκλαιγε για το χαμένο βασιλόπουλο αλλά και γι' αυτήν την ίδια. Περνούσε ένα δράμα, που λίγες ημέρες αργότερα το μοιράστηκε μονάχα με τον ανειψιό της. Τον Γιάννη, που τον αγαπούσε διπλά, πρώτα γιατί ήταν ο γιος του αδερφού της Δημοσθένη-ζωγράφου και έπειτα γιατί έφερε το όνομα του ανθρώπου που αγαπούσε περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο. Του πατέρα της.

Η Κλαίρη, δεν ήταν καμία άλλη από την κυρία Κλαίρη Αγγελίδου, που εκείνη την εποχή ήταν Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ήταν φίλες από τα χρόνια του αγώνα της ΕΟΚΑ ενάντια στους Άγγλους κατακτητές. Η Συνοδινού, στενά συνδεδεμένη με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, είχε ενεργό ρόλο σε αυτόν τον ιερό αγώνα για τη λευτεριά της πατρίδας, όπως είχε εξομολογηθεί κάποτε στον ανειψιό της. Εκεί γνώρισε και την Κλαίρη, που και αυτή αγωνίστηκε για τη λευτεριά της Κύπρου από τον αγγλικό ζυγό. Τις δύο γυναίκες συνδέσε η τεράστια αγάπη τους για τον Ελληνισμό. την ελληνική γλώσσα και

τον ελληνικό πολιτισμό.

Μιλούσαν ώρες ολόκληρες, όταν συναντιόντουσαν στην Κύπρο ή την Ελλάδα ή ακόμα και στο τηλέφωνο. Η Συνοδινού είχε δεχτεί πρόσκληση της Αγγελίδου να έρθει στην Κύπρο και να παίξει στο Κούριο πάλι την Εκάβη. Και δεν υπήρχε περίπτωση να αθετήσει τον λόγο της, όσο και αν ήταν απαραίτητο να εγχειριστεί για να γλιτώσει την ίδια της τη ζωή. «Η Κλαίρη είναι φίλη μου. Η Κύπρος είναι η δεύτερη πατρίδα μου. Τι λέω εγώ; Είναι η ίδια μου η πατρίδα. Η Ελλάδα μου. Τον Μακάριο τον αγαπούσα και τον υπηρέτησα πιστά. Τι ξέρεις εσύ;», τόνισε στον ανειψιό της. «Όταν ο πατέρας σου ερχόταν στο σπίτι με το κεφάλι του ανοιγμένο από το ξύλο που έφαγε από τους αστυνομικούς στις διαδηλώσεις της Αθήνας για την Ένωση, εσύ ήσουν πολύ μικρός για να καταλάβεις, Γιαννάκη μου». Τον αποκαλούσε Γιαννάκη, γιατί ο Γιάννης της οικογένειας ήταν ο πατέρας της.

Στο Κούριο

Η Συνοδινού, πράγματι ήρθε στην Κύ-

προ, πιστή στην υπόσχεσή της στη φίλη της την Κλαίρη και όντως ερμάνευσε στο Κούριο την Εκάβη. Ήταν η τελευταία φορά που επισκέφτηκε το νησί. Επέστρεψε στην Αθήνα, γνωρίζοντας πως ο Θεός ίσως να μην ήταν και τόσο επεικτής μαζί της. Αλλά, Αυτός ήταν. Πήγε με τον ανειψιό της - κανέναν άλλον - στο Ισραήλ και εγχειρίστηκε στο Χερτζλία Μέντικαλ Σέντερ, ύστερα από προσωπική παρέμβαση του μακαρίτη σήμερα πρώην Πρωθυπουργού του Εβραϊκού Κράτους Γιτζάκ Ραμπίν. Στο προσκεφάλι της, εκτός από τον ανειψιό της, είχε τον Μητροπολίτη Πέτρο Κορνήλιο, που αργότερα τέλεσε τοποτηρητής του Πατριαρχικού Θρόνου στο Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Διόδωρος είχε παρασημοφορήσει αυτήν και τον άντρα της Γιώργο Μαρινάκη, σε παλαιότερη επίσκεψή τους στους Αγίους Τόπους.

Η Κλαίρη Αγγελίδου ποτέ δεν σταμάτησε να διατηρεί επαφή με τη Συνοδινού, ακόμα και όταν η τελευταία αρρώστησε βαριά, όχι από μετάσταση του καρκίνου, αλλά από τον διαβήτη. Ο ανειψιός της ήταν ο τελευταίος από την οικογένεια που την είδε ζωντανή στην κλινική όπου νοσηλεύονταν στις 24 Δεκεμβρίου του 2015. Πήγε μαζί με τον δικηγόρο της θείας του Γιώργο Χαλαλάμπους. Αυτή κοιμόταν. Ο Χαλαλάμπους την ζύπνησε και, όταν ο ανειψιός της είδε την κατάστασή της, δεν μπόρεσε να βαστηχτεί και δάκρυσε. Το είδε αυτό η Συνοδινού, του άρπαξε το χέρι και, κλαίγοντας, του είπε: «Γιάννη μου, δεσ πώς κατάντησα. Θέλω να φύγω. Αλλά ο Θεός

φαίνεται πως δεν με θέλει κοντά του. Θέλω να πάω στον πατέρα μου και τη μάνα μου (Ιωάννα και αυτή, Ιταλίδα)». Στις 7 Ιανουαρίου 2016, ανήμερα του Αγίου Ιωάννου, ο ανειψιός της, που εν τω μεταξύ είχε επιστρέψει στην Κύπρο, δέχτηκε ένα τηλεφώνημα από το νοσοκομείο: «Κύριε Συνοδινέ, ελάτε πίσω, η θεία σας έφυγε από κοντά μας». Και, όμως, ο Θεός την είχε ακούσει και την πήρε κοντά στον Γιάννη και την Τζοβάννα, την ημέρα της γιορτής τους.

Η Κλαίρη Αγγελίδου πληροφορήθηκε το μαντάτο από τον ανειψιό της, αλλά δεν στάθηκε δυνατό να παρευρεθεί στην κηδεία της φίλης της. Η Συνοδινού λάτρευε τον Σοφοκλή και πάνω από όλα την Αντιγόνη. Θέλοντας να τιμήσει την θεία του, στον επικήδειο που εκφώνησε, ο Γιάννης Συνοδινός ξεκίνησε με τον στίχο της Αντιγόνης προς την αδερφή της Ιορήνη: «Δεν γεννήθηκα για να συμμερίζομαι το μίσος, αλλά την αγάπη». Και ολοκλήρωσε πάλι με στίχο του χορού προς τον τύραννο των Θηβών: «Την ευτυχία την κρατάει η φρονιμάδα, ποτέ δεν πρέπει να σεβούμε στους Θεούς. Του φαντασμένου η ξυπασιά πληρώνεται ακριβιά, μέχρι να βάλει στα γεράματα μυαλό».

Σημείωση: Στις 13 Ιουνίου 2016 το βράδυ στην Αθήνα η ΝΔ διοργανώνει εκδήλωση μνήμης και τιμής για την Άννα Συνοδινού, στην οποία θα μιλήσουν μεταξύ άλλων ο Πρόεδρος του κόμματος Κυριάκος Μητσοτάκης, ο ηθοποιός Νικήτας Τσακίρογλου, με τον οποίο συμπρωταγωνίστησε στη «Σίβυλλα», και ο Νικήτας Κακλαμάνης.

ρα; Ποια Κύπρο και ποια Κλαίρη, μου λες τώρα;», τη ρώτησε ο ανειψιός της. «Ο καρκίνος δεν μπορεί να περιμένει», της υπέδειξε. «Μπορεί να περιμένει. Αυτός, εκεί ψηλά (ο Θεός στον οποίο πίστευε με απίστευτη ευλάβεια) τα βλέπει όλα. Θα με προστατέψει. Αν είναι γραφτό μου να φύγω, θα φύγω. Δεν με γλιτώνουν ούτε οι εγχειρήσεις, ούτε το Ισραήλ σου. Μετά την Κύπρο, θα πάμε όπου θέλεις. Τώρα πρέπει να τηρήσω τον λόγο που έδωσα στην Κλαίρη», απάντησε στον ανειψιό της η Άννα Συνοδινού.

Παράσταση ζωής

Αυτό τον καυτό Ιούλιο η Συνοδινού, υποφέροντας από απίστευτους πόνους, είχε δώσει την παράσταση της ζωής της ερμηνεύοντας την Εκάβη. Ο θρήνος της βασίλισσας της Τροίας, στο άκουσμα του μαντάτου πως είχαν δολοφονήσει τον μικρότερο γιο της,

«Η Κλαίρη είναι φίλη μου. Η Κύπρος είναι η δεύτερη πατρίδα μου. Τι λέω εγώ; Είναι η ίδια μου η πατρίδα. Η Ελλάδα μου», έλεγε η μεγάλη τραγωδός

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

«Αλλαγή φρουράς»...

Επικαιρότητα // Κάλπες, υποψήφιοι, ψηφοφόροι, ψήφοι, βαποράκια της εξουσίας, το κοκτέιλ των υποσχέσεων και ολίγη αλατισμένη σάλτσα πολιτισμού

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σήμερα, ο κυπριακός λαός πάει να εκλέξει τους νέους αντιπροσώπους του στη Βουλή. Όλα τα κόμματα κάλεσαν, στα τελικά τους μηνύματα πριν από τις εκλογές, τους πολίτες να προσέλθουν αθρόα στις κάλπες και να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα. Ζήτησαν αυτές οι εκλογές να είναι εκλογές της συμμετοχής και όχι της αποχής, γιατί η αποχή... βλάπτει τη δημοκρατία. Αυτή την «ιδιότυπη» δημοκρατία της «μιας ημέρας κάθε πέντε χρόνια», όπου ο εντολέας μετατρέπεται όμπρος και υποχείριο των εντολοδόχων του. Σ' αυτό το άθλιο σύστημα εξαπάτησης, παραχάραξης και υφαρπαγής της «λαϊκής βούλησης» - αν αυτή η έννοια έχει διατηρήσει οποιοδήποτε νόημα στις μέρες μας.

Τι θα συμβεί, αύριο, διαφορετικό απ' ό,τι συνέβαινε εδώ και πέντε δεκαετίες σ' αυτήν τη δύσμοιρη πολιτεία; «Αλλαγή φρουράς», όπως έλεγε ευφυώς ο Ζακ Ντεριντά. Δηλαδή, η «θέση» της φρουράς θα παραμείνει, θα αλλάξουν μόνον οι φρουροί. Με άλλα λόγια, «όλα αλλάζουν και όλα τα ίδια μένουν». Γι' αυτό, ισχύει αιωνίως και διά πάσαν περίπτωση η ρήση του Γιουβενάλη: *Quis custodiet ipsos custodiet* - Ποιος θα μας φυλάξει από τους φύλακες; Φυσικά, οι άλλοι φύλακες, που περιμένουν υπομονετικά στη γωνία, ώσπου να σημάνει η ώρα η φρουρά να αλλάξει... Και ποιος θα μας φυλάξει, πάλι, από αυτούς; Βεβαίως, δεν μπορούμε να αρνη-

θούμε το προφανές: Ότι οι εκλογές, είναι η πεμπουσία της δημοκρατίας. Πεμπουσία, πράγματι, με τα όλα της. «Αφού, αν οι εκλογές άλλαζαν οτιδήποτε, θα ήταν παράνομες», όπως είπε η μεγάλη κοινωνική επαναστάτρια και φεμινίστρια Έμα Γκόλντμαν.

Ή, για να θυμηθούμε την πολιτική θυμοσοφία του γέρο Μπουκ (Τσαρλς Μπουκόφοκι), «η διαφορά μεταξύ δημοκρατίας και δικτατορίας είναι ότι στη δημοκρατία ψηφίζεις πρώτα και παίρνεις διαταγές μετά. Στη δικτατορία, δεν χρειάζεται να χάσεις τον καιρό σου ψηφίζοντας».

Να φανταστείτε πως ακόμη κι αυτός ο «πολύς» στρατηγός Ντε Γκολ, ο κύριος εκφραστής, κατά Σαρτρ, της επανασύστασης του αστυνομικού κράτους στη Γαλλία, είχε το πολιτικό θάρρος να ομολογήσει: «Για να γίνει αφέντης ο πολιτικός, ποζάρει ως υπηρέτης»...

Η πλατωνική θεματοποίηση της εξουσίας ως υπηρεσίας σε όλο της το μεγαλείο. Μόνον που εδώ, παρισφύρει η πόζα. Συνελόντι ειπείν, όλο αυτό το κακόγουστο θέατρο, «όπου όλα προορίζονται για δημόσια εμφάνιση», και στο οποίο «συνειδητοποιούμε ότι δεν υπάρχει πλέον τίποτε άλλο να δούμε. Έχουμε μπροστά μας έναν καθρέφτη απάθειας και κενότητας...» (Ζαν Μποντριγιάρ).

Παχύρρευστο κοκτέιλ

Το κοκτέιλ, ασφαλώς, των υποσχέσεων που σερβίρουν τα κόμματα προς τον λαό, έχει απ' όλα... Αναμασμένες φρούδες ελπίδες, νοσταλγικά ταξίδια στο... μέλλον, πρόσωπα γνωστά, «κα-

τατριμμένα», δήθεν, στους πολιτικούς αγώνες του λαού, και πρόσωπα «φρέσκα», που θα φέρουν έναν καινούργιο αέρα - στην πνιγηρότητα που τα ίδια δημιούργησαν -, προσδοκίες για το καλύτερο, ανακατωμένες με γερές δόσεις συνετού πραγματισμού, πολιτιστική ανάπτυξη, κ.λπ. Η εικόνα του γλυκού παραδείσου, βεβαίως, λυρικό σύμβολο της πορείας της Κυπριακής Δημοκρατίας προς την ενηλικίωση, έχει ανεπιτρεπτή εξοριστεί από τον πίνακα του μέλλοντος που δια ζωγραφίζουν, και το στοίχημα, είναι να πείσουν πως αυτό που μας περιμένει, με τη «μετάβαση στη νέα εποχή», δεν είναι το χείρον.

Πίσω, βεβαίως, από τους αντικατοπτρισμούς αυτού του παχύρρευστου πολύγυστου κοκτέιλ, ο πολιτισμός δι-αλάμπει, σαν μια δυσθεώρητη εικόνα ξεθωριασμένων υποσχέσεων.

Ο πολιτισμός και οι άνθρωποι του παίρνουν, κατά κανόνα, τις συνθήκες θέσεως μάχης, κάπου στα... ασφαλή μετόπισθεν, πίσω από τις μπαρουτοκαπνισμένες εμπροσθοφυλακές των κομματικών κομισαρίων. Το σενάριο είναι πολυπαιγμένο και μόνον η πλήξη μπορεί να συγκαλύψει την αίσθηση της αιτιολογημένης απορίας. Το βλέπουμε χρόνια, και συχνά με τους ίδιους πρωταγωνιστές. Εκείνο που δεν ξαφνιάζει, είναι η πρωτοφανής ευκολία με την οποία τα κόμματα καταφέρνουν να ρετουσάρουν την απαξιοτική πολιτική τους για τον πολιτισμό, βρίσκοντας πρόθυμους αρωγούς, ακόμη και μέσα στη χορεία των αξιότερων - ή πάλι ποτέ αξιότερων - θεράποντων του πολιτισμού μας. Τον πολιτισμό, όλοι το

ξέρουμε, και κυρίως οι ίδιοι οι καλλιτέχνες, τα κόμματα τον έχουν γραμμένο στα κατάστιχα των εκλογικών τους προγραμμάτων, και τους χρησιμεύει, απλώς, ως το άλλοθι της «κακής τους συνείδησης» - που τους ενοχλεί, λιγάκι, όταν πρέπει να μιλήσουν και να βρουν «λύσεις» για όλα - για την αδιαφορία και την απραγία τους. Βεβαίως, ο καθένας κάνει τις επιλογές του, με βάση τις αξίες και τις πεποιθήσεις του. Αυτό, άλλωστε, είναι που κάνει τη σύγχρονη μαζική δημοκρατία το πιο... αδιάκριτο πολιτικό σύστημα από καταβολής κόσμου: ασκεί ο καθένας τη δύναμη της διάκρισης, αδιακρίτως... Ιδίως οι καλλιτέχνες.

Η δύναμη της καταψήφισης

Προσωπικά, βρίσκω πλέον σώφρονα και αποτελεσματική τη στάση της κ. Πάτι Σμιθ, που σε μια συνέντευξή της πριν από μερικά χρόνια σε αθηναϊκό έντυπο είπε για τους καλλιτέχνες που κατεβαίνουν υποψήφιοι στις εκλογές.

«Θα κατέβαινα και εγώ η ίδια με τον κόμμα των Οικολόγων, αλλά τελικά κέρδισε η αφοσίωσή μου στην τέχνη. Πιστεύω πως οι καλλιτέχνες πρέπει να μιλάνε, να ακούγονται... ειδικά αυτή την εποχή... Είναι καθήκον μας να μη σιωπούμε... Το θέμα είναι να τους πολεμήσουμε με τον μεγάλο μας αριθμό. Με το να πάμε στις κάλπες και να τους καταψηφίσουμε. Δυστυχώς, ο λαός έχει ξεχάσει πως έχει αυτή τη δύναμη... Πρέπει να τους το θυμίσει κάποιος. Είναι καθήκον του κάθε καλλιτέχνη να το κάνει αυτό». Σπασμένα ελληνικά, αλλά ασμένως κατανοήσιμα.

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Κειμήλια Μικρασίας με σύγχρονη ματιά

Σύνδεσμος Μικρασιατών Κύπρου

Μια πρωτοποριακή εικαστική έκθεση εγκαινιάστηκε πρόσφατα επί ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων στην Πανακοθήκη του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', όπου σε αίθουσα του Βυζαντινού του Μουσείου στεγάζεται η Μόνιμη Συλλογή Μικρασιατικών Κειμηλίων του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου. Ο ομώνυμος τίτλος και ο επεξηγηματικός υπότιτλος της έκθεσης «Κειμήλια Μικρασίας με σύγχρονη ματιά με έργα εμπνευσμένα από τη Μόνιμη Συλλογή του Μικρασιατικού Ελληνισμού της Κύπρου», τιτλοφορεί το αναμνηστικό βιβλίο λευκώματος, ένα ακόμη δείγμα άρτιας αισθητικής επιμέλειας, που εμπλουτίζει τις ενδιαφέρουσες εκδόσεις του. Εξού και θα υποβαθμίζαμε, αν αποκαλούσαμε απλώς κατάλογο, τις 60 εγχρωμες σελίδες του, που συνδέονται όχι μόνο με την καλλιτεχνική δημιουργία, αλλά και την Ιστορία, τη Λαογραφία, την Κοινωνική Ανθρωπολογία και άλλους συναφείς επιστημονικούς κλάδους μελέτης της Μικρασιατικής μας Ρωμιοσύνης με τις ανεξίτηλες μνήμες των ξεριζωμένων Μικρασιατών, των έργων και των ημερών τους.

Χαιρετίζοντας την έκθεση η Μόνα Σαββίδου-Θεοδούλου, η δραστήρια Πρόεδρος του πολυμελούς Μικρασιατικού μας Συνδέσμου, επεξηγεί την ιδέα της σύλληψης, τα πατριδογνωστικά και δημιουργικά κίνητρα των εμπλεκόμενων και τους πολυδιάστατους στόχους της Έκθεσης, καθώς και το περιεχόμενό της ως προς την πολυσχιδή θεματική, τις διαφορετικές τεχνολογίες και την ποικιλία των υλικών των έργων είκοσι ενός καλλιτεχνών μας. Συγκεκριμένα, οι Κύπριοι εικαστικοί, μεταξύ των οποίων και δύο με μικρασιατικές ρίζες, ένεπνευσαν την ιδέα, θεωρώντας τιμητική την πρόταση μιας τέτοιας συνεργασίας, όπως τονίζει στον δικό της χαιρετισμό η Πρόεδρος του Ε.Κ.Α.Τ.Ε. Κατίνα Κώστα. Αξιοποιώντας τα κειμήλια, όπως έγγραφα, χάρτες, επιστολές, φωτογραφίες, εφημερίδες και παλαιότερα βιβλία, αγιογραφίες, κεντήματα, ενδυμασίες, είδη οικοσκευής και πολλά άλλα ιστορικά τεκμήρια, αποτύπωσαν με τα εμπνευσμένα δημιουργήματα της ευαισθησίας και του ταλέντου τους τις ιερές μνήμες του ελληνικού πολιτισμού στις πανάρχαιες μικρασιατικές του κοιτίδες, που κρατούν μέσα μας ζωντανές και αλώβητες τις εκτορπισμένες προγονικές πατρίδες. Με εύστοχα σχόλια τονίζει η Μικρασιάτισσα την καταγωγή Μόνα Σαββίδου-Θεοδούλου: «Το ωραίο και στην κατηγορία τού τραγικού αναδεικνύει την αλήθεια, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η άρνηση της λησμονιάς και τα κειμήλια γίνονται ξανά οι φορείς της ιστορίας και του πολιτισμού μέσα και από το βλέμμα και από το χάρι-

σμα του κάθε καλλιτέχνη».

Στην εκτενή εισαγωγή του ο Ιωάννης Ηλιάδης, αφού αναφέρεται συνοπτικά στο ιστορικό του Μικρασιατικού Συνδέσμου και τις ιστορικές σχέσεις Κύπρου - Μικρασιατών προσφύγων, εστιάζει τη συγκροτημένη ανάλυσή του στους λόγους και τους τρόπους συλλογής των εκθεμάτων, είτε με δωρεά είτε με δανεισμό των ιδιωτικών κειμηλίων από απογόνους Μικρασιατών για τη δημιουργία της Έκθεσης, που διήρκεσε από τον Δεκέμβριο 2012 μέχρι τον Μάιο 2013 στα πλαίσια «90 χρόνων Μνήμης Μικρασίας». Στην αθρόα συγκινητική συμμετοχή, εκτός όσα διέσωσαν οι Μικρασιάτες, περιελήφθησαν και αντικείμενα, που δημιουργήσαν στη δεύτερή τους πατρίδα Κύπρο, αντικατοπτρίζοντας την αρχοντιά, τη νοικοκυροσύνη και την κοσμοπολίτικη αύρα της μικρασιατικής εντοπιότητάς τους. Τα πολύτιμα αυτά κειμήλια στην εν μέρει θεματική τους ταξινόμηση κοσμούν τις σελίδες της πολυτελούς ομώνυμης έκδοσης του 2012. Ωστόσο, ο Ηλιάδης δεν παραλείπει να υπομνήσει και κάποιες από τις σημαντικές δραστηριότητες του Συνδέσμου, στοχεύοντας να αναδείξει την ιστορική καταγωγή, την κουλτούρα, τα ήθη και τα έθιμα της αρχέγονης Ιωνικής και Αιολικής Γης, διοργανώνοντας Διαγωνισμό Διηγήματος το 2015, όπως και το Α' Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα «Κύπρος - Μικρασία, Κοιτίδες Πολιτισμού», του οποίου τα Πρακτικά εξέδωσε σε πολυεπίπεδο πολυσέλιδο τόμο. Η εκτενέστερη επικέντρωση του συγγραφέως και επιμελητή της συμβολικής έκθεσης αφορά, ασφαλώς, στις καλλιτεχνικές αφηγήσεις των δημιουργών με πηγή έμπνευσης τα κειμήλια, που εκτίθενται σε μια διαλεκτική μέθεξη και μια διαρκή συνεκδοχική συνομιλία κυπριακού παρόντος και μικρασιατικού παρελθόντος. Τα τεχνολογικά σημειώματα του επιμελητή συνιστούν προεκτάσεις των βιογραφικών και των σκεπτικών έμπνευσης από τους ίδιους τους καλλιτέχνες, για τα νόματα και τα έργα των οποίων προτρέπουμε την επίσκεψη στην ίδια την έκθεση. Ενδεικτικά, αναφέρουμε μόνο το εμβληματικό έργο «Χαμένες ταυτότητες» της Αννέτας Στυλιανού, εμπνευσμένο από μια φθαρμένη φωτογραφία χωρίς κεφάλια, που φιλοτεχνεί το εξώφυλλο του λευκώματος.

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Από το προεκλογικό προσωπείο στο μετεκλογικό πρόσωπο

chrysothemisch1@gmail.com

Σκέφτομαι πως σήμερα μπροστά στην αρχή του τέλους των βουλευτικών εκλογών και με την εντός ολίγου «αποκάλυψη» της κάλπης θα «αποκαλυφθούν» τα πρόσωπα των υποψηφίων, όσων κυρίως δεν θα έχουν στεφθεί με τον κότινο της νίκης. Σε αχρηστία επιτέλους θα περιπέσουν τα προσωπεία όσων λιγότερο ή περισσότερο τα φόρεσαν όλους αυτούς τους μήνες με τα επίδοξα κομματικά μειδιάματα της «εκ του ασφαλούς» υποσχόμενης προσδοκίας ή της εναγωνίας αναμονής σ' έναν μακρύ αγώνα δρόμου, αλλά και τα αφελή χαμόγελα της υπερασπιστικής και των ψευδαισθήσεων χωρίς ωστόσο να λείπουν και τα πικρά ή αυτοσαρκαστικά υπομειδιάματα της ρεαλιστικής αυτεπίγνωσης, που εκ προοιμίου σιγοψιθύριζαν με τους Καβαφικούς Τρώες: «Όμως η πώσις μας είναι βεβαία». Εξάλλου, αν δεν είναι η μεταμέλεια της ανάμιξης σε αλχημείες κομματικών μαγειριών, θα είναι η παραμυθία της έστω υστερογενούς συναίσθησης ότι οι πολλοί μικροί και μη επώνυμοι της «λίστας» χάνουν, ενώ τον βο(υ)λευτικό θώκο κερδίζουν, κατά τα ειωθότα, οι ολίγοι «εκλεκτοί» και οι περιώνυμοι «αριστίνδην» ελάχιστοι, και ως έχει αντικατασταθεί ο κτηρός πομφόλυγας με τον μετριοπαθή όρο «κατ' επιλογήν».

Θα απομακρυνθούν λοιπόν τα προσωπεία των «χαμένων» ή των κερδισμένων της εκλογικής «Ιθάκης», γιατί σημασία έχει το ταξίδι, κάποιος «νοήμονες» θα διαμνύσουν- και κάποιος άλλος θα προσβλέπουν στις επόμενες βουλευτικές, ενώ εν τω μεταξύ δεν θα αποχωρίζονται το κομματικό προσώπειο των διεσόδσεων, των υστερόβουλων ποικιλώνυμων προσεγγίσεων και των επιστήθιων προσεταιρισμών. Γιατί, και αν δεν ανακυκλωθεί ο χαρτοπόλεμος με τα λαλίστατα αυτοβιο-

γραφικά τρίπτυχα και τα πολυσέλιδα βιβλιάρια πικραίων εξαγγελιών των υποψηφίων και έστω και αν κατεβούν από περίοπτους στύλους οι «χρωματισμένες» γιγαντοαφίσες πόζας μερικών εξ αυτών, η εξωραϊσμένη εικόνα μένει, για να προαλειφεται και να επιμένει, ενδεχομένως, να διεκδικεί με τους ελπιδοφόρους πλέον στίχους από το Καβαφικό μαντείο: «Του μέλλοντος η μέρες στέκοντ' εμπροστά μας».

Η συνενοχή της ανοχής

Σκέφτομαι, εντούτοις, μέρα που είναι, όχι μόνο τους φαινομενικά «ηττημένους», που μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων θ' αποβάλουν τα ψευδεπίγραφα προσωπεία, για να φορέσουν τα λιγότερο παραμορφωτικά της επαγγελματικής καθημερινότητας, αλλά αναλογίζομαι και τους εν όψει εστεμμένους νικητές των κοντινών συνήθως και παρακαμπτηρίων αποστάσεων αντί των επωδύνων άκαρπων μαραθώνιων. Και αναστοχάζομαι όχι με τον παλμό των τωρινών ωρών, μα με τον κανονικό ρυθμό των αυριανών και μεθαυριανών ημερών και διερωτώμαι όχι «χωρίς περίσκεψη, χωρίς λύπην, χωρίς αιδού»: μέχρι πότε άραγε το προσωπείο των απαιτητών φαινομένων θ' αγκυλώνει τραυματικά το πρόσωπο, μυκτηρίζοντας τις πληγές του και πόσο σ' αλήθεια θ' αντέξει τη συνενοχή της ανοχής του; Θα αντιτάξουν ίσως οι προσωποδοφοροί και οι φένακες των παραπλανήσεων και των χλευασμών, των κατά συνθήκην ψευδών και των παλιμψηφιστων μεταμφιέσεων ότι «Όλος ο κόσμος είναι μια σκηνή. Κι όλοι οι άντρες κι οι γυναίκες είν' απλώς ηθοποιοί», επικαλούμενοι το άλλοθι του Σαιξπηρικού «Όπως σας αρέσει». Έτσι δεν είναι τάχα το θέατρο της ζωής, όπου σημασία δεν έχει ποιος είσαι αλλά τι δείχνεις και άρα, κατά σύμβαση, γιατί να μη δεχτείς ότι και ο

άλλος είναι από ό,τι φαίνεται. Φτάνει να εκσυγχρονίζεις, αναπροσαρμόζοντας το επικοινωνιακό σου προφίλ. Και μάλιστα με επιστημονικές συνταγές, καθώς φυσιογνωμονικά, κινησιολογικά και ενδυματολογικά το επιβάλλουν οι επικοινωνιολόγοι για τους πολιτικούς. Ακριβώς, όπως θα σας άρεσαν...

Ε, λοιπόν, μέρα που είναι εκλογικών αναμετρήσεων, ως σκεφτούμε επιτέλους όχι με το εκλογικό μέτρο παρά με το μέτρο της αλήθειας, που αποφεννακίζει και «αποκαλύπτει» κάλπες και κάλπικα προσωπεία. Κι ως δηλώσουμε θαρρητά και ενυπόγραφα πως καθόλου δεν θα μας άρεσαν οι στρατηγικές του χαμαιλέοντα και οι τακτικισμοί των φουσκωμένων βατράχων ή των φανταχτερών παγωνιών, όπως ιδίως δεν μας αρέσουν οι σοφιστές των δισών λόγων και οι πολιτικοί της παλινωδίας και της παρωδίας, της επικοινωνιακής προσποίησης και της φαρισαϊκής υποκρισίας. Και πρέπει αντί της αποσιωπητικής απαξίωσης σύντομα να τους το πούμε, αν δεν τους το έχουμε ήδη πει με τη γλώσσα του Σεφέρη, ενός ομότεχού τους πλιν μεγάλου νοητή πως «Ο βασιλιάς της Ασίνης ένα κενό κάτω απ' την προσωπίδα». Κι αν, κατά τον Καβάφη, «Οι Αλεξανδρινοί ένοιωθαν βεβαία/που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά», αυτοί, οι πρώην εκλελεγμένοι και οι νυν εφηφισμένοι μας, που θα σπεύσουν στο πρώτο ή στο πολλοστό τους προσκύνημα στον ναό της Δημοκρατίας, γιατί να μη νιώσουν πως ο τόπος τους, η δική μας η πατρίδα, που «έχει μοιραστεί στα δυο» (από ποιους;) χρειάζεται όχι πολλές και επαμφοτερίζουσες αλήθειες, αλλά τη μια και μοναδική Αλήθεια. Ας συνειδητοποιήσουν και οι 56 βουλευτές το χρέος της ευβουλίας και της βούλησής τους: μάχες και αγώνες εντός και εκτός Βουλής για την απελευθέρωση και την προκοπή της πατρίδας μας.

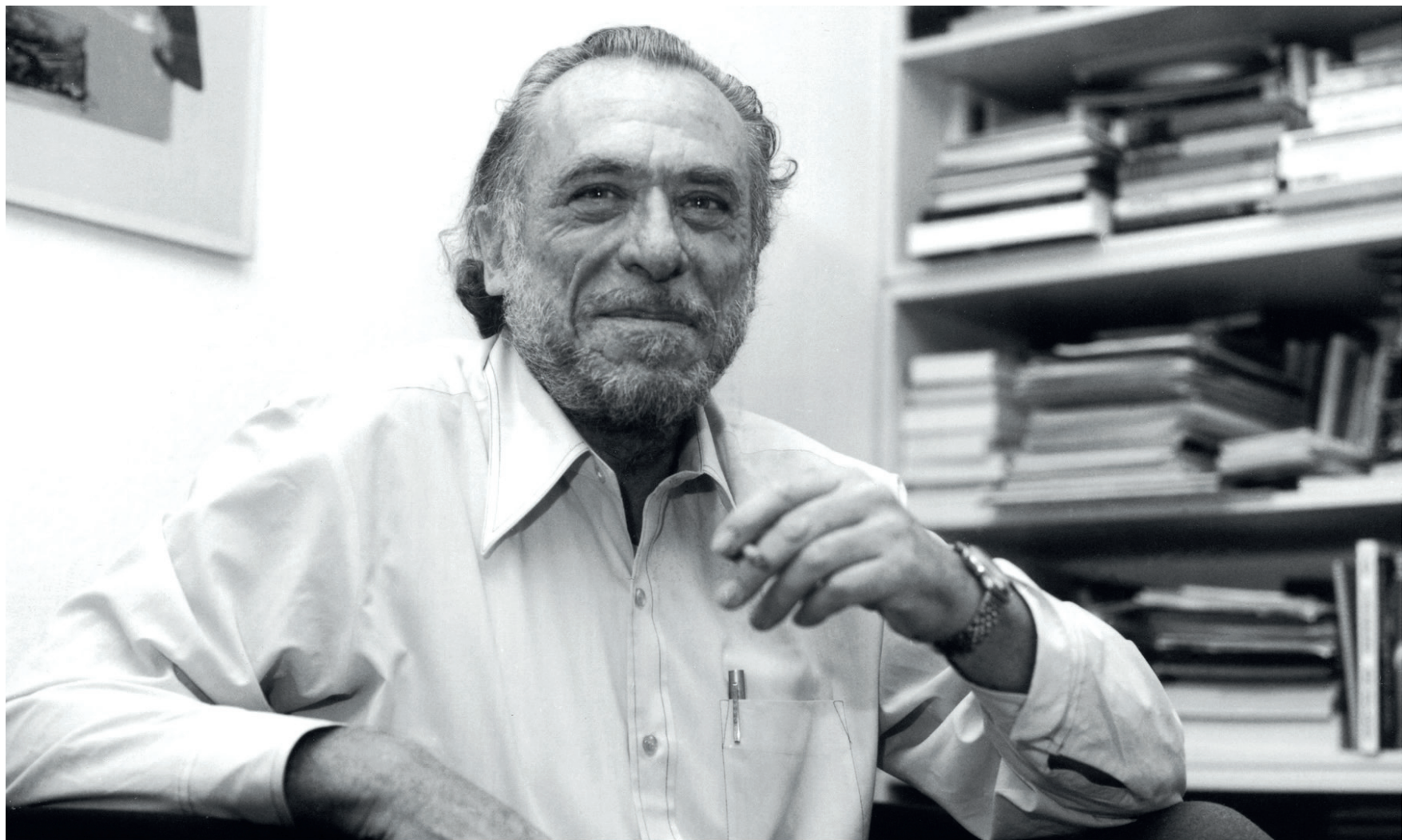

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τσαρλς Μπουκόβσκι, Ένα τετράδιο με λεκέδες από κρασί

Απόσπασμα της εβδομάδας // Είμαι περικυκλωμένος από τους νεκρούς που κατέχουν θέσεις ισχύος γιατί προκειμένου να κατακτήσουν αυτήν την ισχύ είναι απαραίτητο να έχουν πεθάνει // Επιμελείται η **Μαρία Μνήα**

Υπερασπιζόμενος ένα συγκεκριμένο είδος ποίησης, έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής, ένα συγκεκριμένο είδος αιμάτινου ηλίθιατος που κάποια μέρα θα πεθάνει

Για ορισμένους από εμάς η κατάσταση σίγουρα δεν είναι εύκολη γιατί έχουμε γνώση της κοροϊδίας των περισσότερων κηδεϊών και των περισσότερων επιλογών. Είμαι περικυκλωμένος από τους νεκρούς που κατέχουν θέσεις ισχύος γιατί προκειμένου να κατακτήσουν αυτήν την ισχύ είναι απαραίτητο να έχουν πεθάνει. Οι νεκροί είναι πλειοψηφία - βρίσκονται παντού ολόγυρά μας, το δύσκολο είναι να βρεις κανέναν ζωντανό. Παρατήρησε τον πρώτο άνθρωπο που θα περάσει έξω από το σπίτι σου πάνω στο πεζοδρόμιο - τα μάτια έχουν χάσει τη ζωντάνια τους, το βάδισμα είναι άχαρο, το άτομο συνεσταλμένο, άσχημο, ακόμα και οι τρίχες της κεφαλής του μοιάζουν να μεγαλώνουν με άρρωστο τρόπο. Υπάρχουν πάμπολλα σημάδια θανάτου - ένα απ' αυτά είναι η αίσθηση της ακτινοβολίας, οι νεκροί πράγματι ακτινοβολούν, διαχέουν βρομιά μέσα από τη νεκρή ψυχή τους, η οποία θα σου κόψει μέχρι και την όρεξη για φαγητό αν παραμείνεις

για πολλή ώρα κοντά τους.

Να βρεις τη Ζωή και να την κρατήσεις μέχρι τον θάνατο αυτό στη δική μας δειλή και άπονη και απρόσωπη κοινωνία είναι ένα πρόβλημα, είπε η γάτα κάνοντας προς τα πίσω μια κωλοτούμπα.

Στις Τέχνες είχαμε κάποιους καλούς δασκάλους. Και ορισμένους άχρηστους. Μέσα όμως στην ιστορία των εθνών όλοι οι ηγέτες των προηγούμενων αιώνων, όλοι οι πολιτικοί μας ηγέτες, υπήρξαν κακοί δάσκαλοι και τώρα μας έχουν οδηγήσει στο πλέον αδιέξοδο σοκάκι. Οι ηγέτες του Κράτους ήταν υποχρεωτικά διεφθαρμένοι, στενόμυαλοι, και πλίθιοι άντρες... διότι για να ηγηθούν σε μια μάζα από νεκρούς ανθρώπους οι λεγόμενοι ηγέτες μας έπρεπε να μιλήσουν λόγια πεθαμένα και να διακηρύξουν πεθαμένες μεθόδους (και ο πόλεμος είναι μία απ' αυτές), ώστε να εισακουστούν από τα μυαλά των νεκρών. Η Ιστορία, επειδή είναι κατασκευασμένη με βάση το μοντέλο της κυψέλης, δεν μας έχει αφήσει άλλη κληρονομιά εκτός από το αίμα, τον χαμό και τα βάσανα - ακόμη και σήμερα μετά από 2.000 χρόνια ημι-χριστιανικού πολιτισμού οι δρόμοι είναι

γεμάτοι από μπεκρήδες, από φτωχούς και πεινασμένους, και δολοφόνους και αστυνομικούς και απ' τους μοναχικούς σακάτπδες, και τα νεογέννητα που μόλις χώθηκαν καταμεσής στα σ***ά που έχουν απομείνει - στην Κοινωνία.

Δεν έχω ιδέα αν ο κόσμος θα σωθεί κάποτε, θα χρειαστεί μια τρομερή και σχεδόν απίθανη ανατροπή. Αν όμως δεν μπορούμε να σώσουμε τον κόσμο, ας έχουμε τουλάχιστον γνώση περί τίνος πρόκειται, πού ακριβώς βρισκόμαστε.

Θα συναντήσεις αμέτρητους σωτήρες της ανθρωπότητας. Είναι τόσο πολλοί όσοι και οι νεκροί. Και, δυστυχώς, οι περισσότεροι σωτήρες του κόσμου είναι ήδη νεκροί. Λησμόνησαν, σε κάποια φάση, να σώσουν τον εαυτό τους.

Γεγονός το οποίο μας οδηγεί τώρα ακριβώς στη βρομική λέξη ΠΟΙΗΣΗ. Μάλιστα: όσοι γράφουν ποίηση, όντας μέλη αυτής της κοινωνίας που επιβιώνει, είναι κατ' ανάγκην το τμήμα αυτής της κοινωνίας ακριβώς έως το σημείο στο οποίο έχουν αναμειχθεί με την κοινωνία, με την κατάσταση. Στην πραγματικότητα, αν κάνουν μια καλή ζωή, δηλαδή τα έχουν κοινοποιήσει μέσα σ' αυτήν την κοινωνία, οφείλουν να στηρίζουν αυτήν την κοινωνία με την ποίηση που γράφουν, ή άμα δεν συμ-

φωνούν με την ιστορία και την κοινωνία είναι τόσο διεφθαρμένοι ή τόσο έξυπνοι ώστε να αποφεύγουν με τρόπο να αναφερθούν σ' αυτό. Εκείνο που συμβαίνει σχεδόν πάντα λόγω αυτής της αλήθειας, είναι η ποίησή τους να μιλάει για ανούσια πράγματα με ιδιαίτερη λεπτότητα. Πρόκειται για ένα βρόμικο και βαρετό παιχνίδι. Την περισσότερη από την κακή μας και αποδεκτή ποίηση την γράφουν οι καθηγητές των πανεπιστημίων που έχουν την υποστήριξη του κράτους, των πλουσίων και των βιομηχανιών. Αυτοί είναι οι καθηγητές που έχουν προσεκτικά επιλεγεί για να γαλουχήσουν τους ανθρώπους ώστε να συντηρείται το παιχνίδι της εξουσίας την ώρα που ο λαουτζίκος, ολόκληρη η ιεραρχία των ανθρώπων και των εθνών, τραβεί το κουπί. Αυτό το παιχνίδι παίζεται με την απόλυτη συνεργασία των υποχείριων της άρχουσας παιδείας... πέρα από κάποιους ελάχιστους πικρόχολους και ανάνδρους που υποτίθεται πως αντιδρούν. [...]

Σκέψου το λοιπόν και πάρε την απόφαση. Όταν έχεις δύο επιλογές, το να γίνεις καθηγητής ή λαντζέρης, προτίμησε να γίνεις λαντζέρης. Πιθανότατα δεν πρόκειται να σώσεις τον κόσμο, αλλά τουλάχιστον θα τον βλάψεις λιγότερο. [σελ. 42-45]

Το βιβλίο **Ένα τετράδιο με λεκέδες από κρασί** κυκλοφορεί από τις **εκδόσεις Ηριδανός** σε μετάφραση **Γιάννη Λειβαδά**